Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

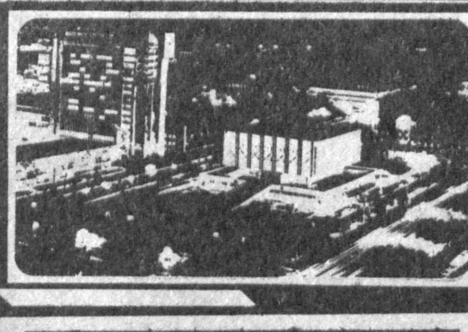

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 19 (7. 961) ◆ 1992 йил 29 январь, чоршанба ◆ Нархи 50 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Кеча Навоийда халқ депутатлари Бухоро ва Самарқанд вилоятлари Кенгашларининг қўшма ташкилий сессияси бўлди. Унда Навоий вилоятини тиклаш тўғрисида қарор қабул қилинди. Сессияда Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг тавсиясига биноан халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгашининг раиси вазифасида ишлаётган Абдуҳолиқ Айдарқулов Навоий вилоятининг ҳокими этиб сайланди.

● Халқ депутатлари Бухоро вилоят Кенгашининг раиси Дамир Ёдгоров шу вилоят ҳокими этиб сайланди.

● Халқ депутатлари Поп район Кенгашининг раиси вазифасида ишлаётган Бургутали Рапиғалиев Наманган вилоятининг ҳокими қилиб сайланди.

● Ўзбекистон Республикаси Конституциявий назорат комитети ўзининг навбатдаги йиғилишида қонунчиликнинг айбланувчиларни қамоқда сақлаш масалаларига доир бир қатор қоидаларини кўриб чиқди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Президенти Борис Ельцин 28 январда Новороссийскда Қора денгиз флоти раҳбарлари билан учрашди. Бу ерга у билан бирга Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Қуролли кучларининг Бош қўмондони Евгений Шапошников ҳам келди. Россия Президенти матбуот котибининг маълум қилишича, Борис Ельциннинг Новороссийскка сафари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг бўлажак мажлисига тайёргарлик кўриш доирасида амалга оширилган.

● Украина Президенти Леонид Кравчукнинг фармонлари билан Киев ҳарбий округининг қўмондони этиб Валентин Борискин, Карпатбўйи ҳарбий округининг қўмондони этиб Виталий Радецкий, Одесса ҳарбий округининг қўмондони этиб Валерий Степанов тайинланган. Бу ҳарбий округларнинг аввалги қўмондонлари ўз вазифаларидан озод қилинган.

● Кеча Тоғли Қорабоғда Арманистоннинг Шушикенд қишлоғидан отилган ракета билан Озарбайжоннинг «Азал» авиакомпаниясига қарашли МИ-8 вертолёти уриб туширилган. Дастлабки маълумотларга қараганда 30 нафардан кўпроқ одам, шу жумладан аёллар ва болалар ҳалок бўлган. Тоғли Қорабоғнинг Шуши шаҳри атрофидаги жанглар ҳам давом этяпти. Биргина кечаги тўқнашувларда бу ерда Озарбайжон томонидан ўн киши ҳалок бўлган, 75 киши жароҳатланган.

ХОРИЖДА

● Америка Қўшма Штатлари НАТОдаги ўз иттифоқчиларига агар собиқ совет республикалари рози бўлсалар, узоқ масофага учадиган ўз ядро ракеталарини қисқартиришга тайёр эканлигини маълум қилди. Бу баёнот Россия Президенти Борис Ельциннинг эндиликда Россия ҳудудидаги қитъалараро баллистик ракеталар АҚШга йўналтирилмаслиги ҳақидаги ташаббусига жавобан қилинди.

● Франция Коммунистик партияси Кубага бирдамлик тариқасида 1 миллион доллардан кўпроқ миқдорда инсонпарварлик ёрдами кўрсатди.

● Эстония транспорт ва алоқа вазири Тийт Вяхига бу республиканинг янги ҳукуматини тузиш топширилди.

● 1990 йил декабрида япон космонавти Тиохиро Акияма совет фазогирлари билан ерга қайтиб тушган «Союз-ТМ10» космик кемасининг туширилувчи аппаратини 4,8 миллион долларга сотиш мўлжалланаяпти.

Ишбилармонлик–бозор талаби

АТЛАС ВА БАНОРАС

Тошкент пиллакашлик фабрикасида атлас тўқиб чиқарилаётганини эшитиб корхона директори Бахтиёр Шерметов ҳузурига ошиқдик.

— Бозор иқтисодиёти ишбилармонликни ёқтиради, — деди у саволимизга жавобан. — Тадбиркор бўлмасанг, ишинг олдинга босмайдиган замон ҳозир. Бунинг устига нарх-наво ошиб бораяпти. Ишчига шунга яраша маош тўлаш керак. Шу мақсадда фабрикамиз қошида кичик корхона ташкил этишга киришдик. Бизга Марғилондаги «Ипакчи» корхонаси яқиндан ёрдам берди.

Янги ишлаб чиқариш учун фабрика ҳудудидан жой ажратилди. У ерга тўртта тўқув дастгоҳи ўрнатилди. Шундай қилиб меҳнат аҳли ҳар куни ишлаб чиқариладиган 35—40 минг сўмлик маҳсулотга қўшимча 16 метрдан тоза атлас матосини тайёрлайдиган бўлди. Бу маҳсулот корхона ишчиларининг, ўзига арзонлаштирилган нархда сотилмоқда.

Кичик корхонада шу йил биринчи чорагининг охиригача дастгоҳлар сонини 40 тага етказиш мўлжалланмоқда. Биз корхонада бўлган кунимиз яна бир дастгоҳ ишга тушди. Энди корхона бир кунда 20 метр атлас тўқиш қувватига эга бўлди. Фабрикада яна бир маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш тараддуди кўрилмоқда. У банорас шойидан тикиладиган эркакларнинг тўнидир.

Янгилик баҳона корхона режалари билан қизиқдик. Бу ерда ўтган йили 11 миллион 863 минг сўмлик маҳсулот тайёрланиб, режа 103 фоизга бажарилди.

Январь ойи режаси ҳам муддатидан илгари ортиғи билан уддаланибди. 1700 тонна ўрнига 1800 тонна пилла тайёрланди.

Фабрикада меҳнат қилаётган 520 киши учун қулай шароитлар яратилган. Уларнинг ҳар бири ойига 200 сўмдан товон пули олишади. Ишчиларга кунига тушлик учун 7 сўмдан овқат пули ҳам тўланади. Ҳисоб-китобларга кўра бир ишчининг ўртача ойлик маоши 850—900 сўмни ташкил этар экан.

Шу куни биз корхонанинг саралаш ва пилла йигирув участкаларида ҳам бўлдик. Саралаш участкасида ҳаммаси бўлиб 35 киши меҳнат қилади. Уларга ўз касбининг устаси Кифоят Розиқова бошлиқ этиб тайинланган.

Пилла йигирув участкасида эса 200 киши ишламоқда.

— Бозор иқтисодиёти муаммолари бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ, — дейди Бахтиёр Шерметов. — Айниқса маҳсулот танқислиги қийнамоқда. Буюртмачиларимиз кўпинча ўз ваъдаларининг устидан чиқишмаяпти. Шунга қарамай пиллакашларимиз тўла қувват билан ишлашлари учун имкон яратиб беряпмиз. Бу йил 27,5 минг тонна ипак хом ашёси олишдек режамизни бажариш ҳаракатидамиз.

Маҳмуд ОРИПОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИДА ЖОЙЛАШГАН ҲАРБИЙ ҚИСМЛАР ВА ҲАРБИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1991 йил 31 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг асослари тўғрисида»ги Қонунга ва 1991 йил 30 декабрда Минск шаҳрида тузилган Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги қатнашчиси бўлган давлатлар бошлиқларининг кенгаши томонидан тузилган Қуролли Кучлар ва чегара қўшинлари тўғрисидаги битимга мувофиқ, 1992 йил 1 февралдан бошлаб умумий қўшинларни пул билан таъминлаш собиқ иттифоқ структуралари томонидан тўхтатилишини эътиборга олиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Собиқ СССР Қуролли Кучларининг республика ҳудудида жойлашган қисмлари, қўшилмалари, бирлашмалари, ҳарбий ўқув юртлари, муассасалари, ташкилотлари, бошқа ҳарбий тузилмалари Ўзбекистон Республикасининг юрисдикциясига олинсин, стратегик кучлар таркибига кирадиган ва қуролли кучларнинг бирлашган қўмондонлигига бўйсунадиган ҳарбий қисмлар бундан мустаснодир. (Рўйхат алоҳида баёнда белгилаб берилади).

2. Ўзбекистон Республикасининг иқтисодиёт қўмитаси (ўртоқ А. С. Маҳмудов), Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (ўртоқ Э. Ж. Боқибоев), Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги (ўртоқ Р. Ў. Аҳмедов) биргаликда Ўзбекистон Республикаси юрисдикциясига олинган қўшинларга пул ажратиш ва уларнинг моддий техника таъминотига доир масалаларни қараб чиқсинлар.

3. Ўзбекистон Республикасининг юрисдикциясига ўтадиган ҳарбий тузилмаларнинг командирлари шахсий состав ўз зиммасига юклатилган вазифаларни сўзсиз бажаришини таъминласинлар, бунда Ўзбекистон Республикаси барча ҳарбий хизматчилар, ҳарбий ташкилотларнинг ишчи ва хизматчилари ҳамда уларнинг оила аъзолари, шунингдек собиқ СССР Мудофаа вазирлигининг пенсионерлари ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан таъминланишига кафолат бериши назарда тутилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил, 14 январь.

Бугун–Бектемир районида

Илғор жамоалар

МАНЗИЛЛАРНИ ОРТДА ҚОЛДИРИБ

Республикамизда вилоятларга турли юкларни ташиш билан шуғулланадиган бир нечта махсус автокорхоналар фаолият кўрсатиб келмоқда. Улардан бири — Тошкент шаҳар махсус автотранспорт комбинати Бектемир районида жойлашган. Бугунги кунда мазкур жамоада 800 нафар ҳайдовчи ва техник ходимлар меҳнат қилишаяпти.

— Қаерда ишчи-хизматчиларнинг яхши яшаши, ишлаши учун етарли шароит яратиб берилса, ўша жойда унум, барака бўлади, — деди корхона директори Собир Халилов. — Бизда турли миллат вакиллари дўстона меҳнат қилишаяпти. Шу боис ўтган йили ҳайдовчиларимиз томонидан 700 минг тоннага яқин юк ташилди. Бу эса йиллик режадан анча ортиқ демакдир. Албатта бунда моддий ва маънавий рағбатлантиришлар катта аҳамият касб этаяпти. Масалан «Автомобилчи» профилакторийси намунали фаолият кўрсатаяпти. Айни пайтда бу ерда 100 нафар ҳайдовчимиз даволанишаяпти. Комбинатдаги «Саломатлик» цехида кўпчилик ўз соғлиғини тикламоқда. Ҳайдовчи ва техник ходимларимизни гўшт, сут, тухум ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни ҳам йўлга қўйганмиз. Ўзимизда ёрдамчи хўжалик бор. Ҳозир чорвачилик фермасида 100 бош қорамол боқилаяпти.

Корхона раҳбарининг айтганича бор. Бу ерда меҳнат қилаётганлар учун деярли ҳамма қулайликлар яратилган. Кўп ўринли замонавий ошхона мунтазам ишлаб турибди. Ҳар куни эрталаб ҳайдовчилар учун чой, кофе ва ширинликлар тайёрлаб қўйилади. Шунинг учун ҳам кўпчилик нонуштани шу ерда қилишади.

Усмон УСМОНОВ.

Республика мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигига қарашли таъмирлаш ва ишлаб чиқариш корхонасининг ихтисослаштирилган марказий тажриба базасида асосан насослар ишлаб чиқарилади ва таъмирланади. Корхонанинг маҳсулот бера бошлаганига 20 йилдан ошди.

СУРАТДА: 4-цех токарлари Абдурашид Махаметов (чапда) ва Фидоир Алмоевлар.

Усмон Усмонов сурати.

ЯХШИ ИШЛАСАК— ЯХШИ ЯШАЙМИЗ

Районимизнинг Тошкент шаҳри таркибига қўшилганига бир ярим йил бўлди. Ҳудудимизда саноат, транспорт, қурилиш ва кўпгина бошқа ташкилотлар жойлашган. Кейинги пайтлардаги иқтисодий қийинчиликларга қарамай барча корхоналар узилишсиз ишлаб турибди. Ўтган давр мобайнида шаҳар раҳбарлари ва район ҳудудида жойлашган корхона ва ташкилотларнинг бевосита ёрдами билан бир қанча ижтимоий муаммолар ҳал қилинди ва қилинмоқда. Жумладан, «Водник» даҳасидаги аҳолига қулайлик яратиш мақсадида деҳқон бозори қурилиб фойдаланишга топширилди. Меҳнаткашларнинг кўпчилиги дам олиши ва спорт билан шуғулланишлари учун Г. Красницкий номидаги замонавий спорт ўйингоҳи ишга туширилди. Шунингдек, «Бахт» ва «Роҳат» кўллари атрофида ҳам керакли шароитлар яратилмоқда.

Халқ таълими соҳасида бир мунча ишлар амалга оширилди. Жумладан, Жамил Тошкандий кўчасида 1176 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси қуриш ва 289-ўрта мактабни кенгайтириш бўйича лойиҳалар тайёрланди.

Давлат бошқарув органлари ишига жамоат ташкилотлари, аҳоли вакилларини жалб қилиш мақсадида 10 та маҳалла комитети ташкил этилди. Уларнинг фаолияти халқ депутатлари район Кенгаши томонидан тасдиқланган «Маҳалла» дастури асосида амалга оширилмоқда. Маҳалла фаоллари ва бир қанча корхона, ташкилотлар ёрдами билан масжид қурилди. «Бузовчи» маҳалласида яшовчи аҳоли учун комитет идораси ва чойхона биноси қурилиши бошлаб юборилди. Бу ердаги қурилиш ишларини 5-махсус бошқарма бунёдкорлари олиб бормоқдалар. Улар шу кунгача 50 минг сўмлик иш бажардилар.

Ободонлаштириш соҳасида ҳам талайгина ишлар амалга оширилмоқда. Ўтган давр мобайнида бир миллион сўмдан кўпроқ маблағ кўчаларга асфальт ётқизиш учун сарфланди. Марказий кўчаларга ёритгичлар ўрнатилди. Аҳолининг сув ва газга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида газ ва сув тармоқларини қуриш, кенгайтириш лойиҳалари ишлаб чиқилди.

Ҳозирги куннинг долзарб муаммоларидан бири бу — уй-жойларни иссиқлик билан таъминлашдир. Буни ҳисобга олган ҳолда районимизда яқин кунларда буғхона ва тозалаш иншоотларининг иккинчи навбати ишга туширилиши мўлжалланаяпти. Районимиз ҳудудида савдо ишини яхшилаш ва аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш мақсадида қўшимча савдо шохобчалари қурилмоқда. Бу йилнинг ҳисобидан ҳар кеча-кундузда 5 тонна нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган завод ишга туширилиши керак.

Ўтган йили ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва тозалаш икки ойлиги давомида маҳалла ва мавзеларда умумий сатҳи 3 гектарли боғ яратилди, йўл ёқаларига дарахт ўтқазилиб, 32 минг квадрат метр ҳажмда йўл ҳамда йўлакчалар қурилди. Шунингдек, бошқа кўплаб тадбирлар амалга оширилди. Бу ишларни бажаришда районимиздаги «Иргидромаш», ЭРМЗ каби ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилотлар алоҳида ўрнак кўрсатишди.

Олдимизда турган муаммолар ҳам талайгина. Уларни ҳал қилишнинг йўли битта: самаралироқ меҳнат қилиш, тер тўкиш. Бу оддий ҳақиқатни бектемирликлар яхши билишади.

Ботир ҒОЙИПОВ,
Бектемир район ижроия комитетининг раиси.

ҲИСОБ ВАРАҚАСИ ОЧИЛДИ

Жамғармалар банкида райондаги 5 та ўрта мактаб ва ёшлар спорт мактабининг ҳар бири учун ҳисоб варақалари очилди.

— Бундай янгилик мактабларимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлди, — дейди район халқ таълими бўлими мудири Шоабдулла Шоаҳмедов. — Гап шундаки, бу билим даргоҳларининг ҳисоб дафтарига хоҳлаган ташкилот, корхона ёки ота-оналар пул ўтказишлари мумкин. Яна бир томони, мазкур мактаблар қошида ташкил этилган кичик корхоналар, ширкатлар, таэквондо, каратэ, бокс каби турли хил тўгараклар фаолияти, шунингдек ўқувчилар томонидан топширилган қоғоз, темир-терсаклар эвазига топилган маблағлар ҳам шу ҳисобга келиб тушади.

Хўш, бу пуллар қандай сарфланади, деган савол туғилиши табиий. Шуни эътиборга олиб мактабларда комиссия тузилади ва унинг қарорига кўра муайян мақсадларгагина ишлатилиши режалаштирилган. Масалан, оилавий аҳволи оғир ўқувчиларга моддий ёрдам кўрсатиш, мактабда байрамлар, кечалар ўтказиш, керакли жиҳозларни сотиб олиш шулар жумласидандир.

Муҳаммад РАИМОВ.

МАКТАБДАН–ОЛИЙГОҲГА

Райондаги 290-ўрта мактабда тиббиёт синфи фаолият кўрсатмоқда. Мактаб директори Лариса Хван бизни шу хонага бошлаганда ўзимизни гўё тиббиёт олийгоҳининг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган лабораториясига кириб қолгандек ҳис қилдик. Синфда тиббиёт илмини чуқур ўрганиш учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Ўқувчиларга амалий дарс ўтиш мақсадида парта整ларга махсус асбоб-ускуналар ва микрокалькуляторлар ўрнатилган. Машғулотларни тажрибали шифокор Мўйдин Йўлдошев олиб боради.

— Мактабда тиббиёт синфини очишни орзу қилардим, — деди Лариса Петровна. — Биз зарур жиҳозларни ола бошлаганимизда ҳали синфдан ҳам, мана шу 3 қаватли замонавий бинодан ҳам дарак йўқ эди. Аммо қурилиш режасида борлиги учун олдиндан тайёргарлик кўрдик. Ҳозир кўриб турганингиздек, 30 нафардан ортиқ шифокор бўлишни орзу қилган ўқувчилар ўз савияларини оширмоқдалар.

Шифокор бўлишни ният қилган болалар аввало аниқ фанлардан сабоқ олишмоқда. Қолаверса шифокорлик вазифасига аста-секин кўникиб боришади. Масалан, озодаликка эътибор бериш, оғир касални кўрганда ўзини йўқотиб қўймаслик, тиббий асбоб-ускуналарни ишлата билиш, беморлар билан тўғри муомалада бўлиш ва бошқалар.

— Ҳадемай олий ўқув юртларига кириш имтиҳонлари ҳам бошланади, — дея суҳбатни давом эттирди директор. — Биз бунга ҳозирданоқ тайёргарликни бошлаб юбордик. Яқин кунлар ичида шаҳримиздаги 1 ва 2-тиббиёт олийгоҳлари, Тошкент болалар шифокорларини тайёрлаш тиббиёт олийгоҳи, Тошкент доришунослик олийгоҳи ва ТошДД билан шартномалар имзолаш арафасида турибмиз. Бу дегани, яқин кунлар ичида ушбу олийгоҳларнинг вакиллари мактабимизда давлат имтиҳонларида қатнашадилар. Тиббиёт синфида ўқиётган болалар синовдан муваффақиятли ўтишса бу — олий ўқув юртларига тўғридан-тўғри кириш вазифасини ҳам ўтайди.

Мажид БОБОЕВ.

Ёшлар ташкилотларида

МЕЗОН—АМАЛИЙ ИШЛАР

Ҳозир ёшлар ташкилоти тузилган жойларда жонланиш, ўзгаришлар сезилмоқда. Бу борада Бектемир районида аҳвол қандай? Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи район комитетининг биринчи котиби Бувинисо Мирзажонова билан ана шу ҳақда суҳбатлашдик.

— Бувинисо Ҳолматовна, айтингчи комсомол ташкилоти тугатилиб, Ёшлар Иттифоқи тузилгандан кейин қандай ўзгаришлар рўй берди?

— Комсомолнинг XXV-қурултойидан кейин ёшлар ташкилоти аъзоларининг сони камайиб кетган бўлса-да, барибир ташкилот ҳаётида ижобий бурилиш бўлди. Илгари бошланғич ташкилотларнинг асосий мақсади ўз сафларини кенгайтиришдан иборат эди. Энди эса уларга аъзоларининг сонига эмас, балки амалий ишларига қараб баҳо берилади. Бу биринчидан. Иккинчидан, комсомол ташкилоти партиянинг ёрдамчиси сифатида ҳаракат қилаётган сиёсий ташкилот эди. Эндиликда у ҳеч қандай партияга бўйсунмайдиган, мафкурадан ҳоли бўлган ижтимоий кучга айланди. Фикримнинг далили сифатида шуни айтишим мумкинки, XXV-қурултойгача район комсомол ташкилотининг мингга яқин аъзоси бор эди. Ҳозир эса бу кўрсаткич 740 нафарни ташкил этади, холос. Бу асло ташкилотимизга ишонч йўқ дегани эмас. Комил ишонч билан айтаманки, биз иш билан ўзимизни кўрсатсак теварагимизга яна кўпчилик бирлашади.

— Ташкилот фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат?

— Биринчи ўринда эътибор мактабларга қаратилаяпти. Аълочи ўқувчиларни моддий рағбатлантиришни йўлга қўямиз. Масалан, райондаги 5 та мактабда ўқишда намуна кўрсатган болаларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади. Бундан кўзда тутилган асосий мақсад ўсиб келаётган ёш авлодни озгина бўлса ҳам қўллаш ва уларнинг ташкилотимизга бўлган ишончини оширишдир. Яна бир томони, мабодо мактабларда қандайдир тадбир ўтказилса албатта маблағ зарур. Илгари комсомол ёрдам берарди. Энди баъзи мактабларда кичик корхоналар очишни мўлжаллаяпмиз. Ишлаб чиқарилган маҳсулотлар эвазига тушадиган маблағ мактабнинг ўз жамғармасида сақлаб қолинади.

Биз, асосан ёшлар ишлайдиган корхоналарга тавсияномалар бердик. Буларга асосан, бу жойларда ёшлар уюшмасининг жамғармаси ташкил этилади. Маблағдан ёшларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш, саёҳатлар уюштириш, тўй ва байрамларни ўтказиш, ёш оилаларга қарз бериш ва бошқа мақсадларда фойдаланилади. Ачинарлиси шундаки, ҳозирги кунда маҳаллалардан деярли ажралиб қолганмиз. Шуни эътиборга олиб, бундан буён улар билан ҳамкорлик қилишни кенг йўлга қўймоқчимиз. Эндиликда ҳар бир маҳаллада ёшларнинг ўз етакчилари бўлади ва улар биз билан доимий алоқада бўлиб турадилар. Бундан ташқари ёшларнинг кўпчилиги ўз соҳаси бўйича ишламаётганини ҳисобга олиб Ёшлар Иттифоқи таркибида махсус бўлим очмоқчимиз.

Районда Ёшлар жамғармаси ташкил этиш ниятимиз бор. Ташкилотимиз унга 24 минг сўм маблағ ўтказади. Ёшлар Иттифоқи қошида очилган учта кичик корхона тўловининг 20 фоизи ҳам шу жамғармага келиб тушади.

— Илтимос, мазкур корхоналарнинг фаолияти тўғрисида ҳам тўхталсангиз.

— Улар «Союз», «Истиқбол» ва «Тритон» деб аталади. «Союз» асосан қурилиш материали ишлаб чиқаради. «Истиқбол» эса қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиради. Бу корхона ўз фаолиятини яна ҳам кенгайтирмоқчи. Яқин кунлар ичида товуқ фермаси ва кичик бўлса ҳам ғишт ишлаб чиқарадиган цех қурилади. «Тритон» кичик корхонаси аҳолини сопол идишлари билан таъминлаяпти. Шунингдек, уй жиҳозлари ҳам ишлаб чиқаради. Бу корхоналар даромадларининг 5 фоизи Ёшлар Иттифоқига ўтказилади.

Суҳбатдош Муҳиддин ВОЗОРОВ.

Райондаги кашшофлар уйида 20 га яқин тўгараклар фаолият кўрсатмоқда. Уларда болалар санъат турлари ва касб-ҳунарга ўргатиш тўгаракларида шуғулланишади. Миллий рақс тўгарагини тажрибали ўқитувчи Манзура Зокирова (суратда) бошқаради.

Усмон Усмонов сурати.

Янгиликлар, воқеалар, хушхабарлар — Янгиликлар, воқеалар, хушхабарлар — Янгиликлар, воқеалар, хушхабарлар

Ўрта Осиё автоматика заводида ёши улуғ меҳнат фахрийлари ишлашади. Улардан ёшлар тажриба ўрганиб, ўз билимларини ошириб боришга ҳаракат қилишади. Ҳозирги бозор иқтисодиёти ҳукм сураётган бир шароитда корхонанинг бу кекса ишчилари кўп иш қилишга ҳаракат қилишмоқда.

Айниқса механика-йиғув ва токарлик цехида олиб борилаётган ишлар фикримизнинг далилидир.

СУРАТДА: (чапда) чилангар Г. Григорьев ва токарь В. Никитин.

Андрей Пишненко сурати.

ХДП: иш услублари шаклланмоқда

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ ҲИМОЯСИДА

Айримлар ҳалигача Ўзбекистон Халқ демократик партиясини коммунистик партиянинг бевосита ва билвосита давомчиси деб тушунмоқдалар. Ўзбекистон ХДПси коммунистик партиянинг фақат мулкий муносабатдаги вориси ҳисобланади. Бошқа жиҳатларда эса вориси ҳам, давомчиси ҳам эмас. Унинг ҳақиқий халқ партияси эканлиги Дастури ва Низомида очиқ-ойдин эътироф этилган.

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Дастури ва Низоми халқ манфаатларини ҳимоялашни ўзида мужассам этганлиги учун ҳам қисқа вақтда биргина Октябрь районида 2211 киши ХДПси аъзолигига қайта рўйхатдан ўтди. 450 нафардан кўпроқ киши эса ўз аризаларига биноан илк бор илғор фикрли кишилар партияси сафига аъзо бўлиб кирдилар. Уларнинг барчаси бугунги кунда 72 жойдаги бошланғич партия ташкилотларига уюшганлар.

Яқинда Ўзбекистон ХДПси Октябрь район ташкилоти кенгаши биносида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Тошкент шаҳар ташкилоти кенгашининг биринчи котиби Ҳ. М. Абдураимов иштирокида ўтказилган давра суҳбатида Ўзбекистон ХДПси район ташкилоти кенгашининг биринчи котиби Ҳ. Атаматова шулар ҳақида фикр юритди.

Сўнгра Ўзбекистон Халқ демократик партияси шаҳар ташкилоти кенгашининг биринчи котиби Ҳ. М. Абдураимов ХДПнинг шаҳар ташкилоти кенгаши ва умуман Ўзбекистон Халқ демократик партияси меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашда Дастур ва Низом асосида иш юритаётганлиги, шаҳар ижроия ҳокимияти органларини ташкил этишда Ўзбекистон ХДПси ташкилотларининг тутаётган ўрни, партия ҳудудий ташкилотларида ўзига хос иш услубларининг шаклланиши, партия ички иш юритиш масалаларини жадаллаштириш, унинг таъсир доирасини кенгайтириш тадбирлари тўғрисида гапирди. У Ўзбекистон ХДПси республикамиздаги бошқа сиёсий партия, халқ ҳаракати, жамоат бирлашмалари, уюшмалари ва Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи билан ҳар жиҳатдан тенглик, халқпарварлик тарафдори эканлигини билдирди.

Ҳозирги иқтисодий танглик шароитида республикамиз раҳбариятининг сиёсий, ижтимоий-иқтисодий жабҳаларда олиб бораётган сиёсатига батафсил тўхтади. Талабалар шаҳарчасидаги ғалаёнларнинг келиб чиқиш сабаблари тегишли органлар ва комиссиялар томонидан текширилаётганлигини маълум қилди. Саволларга жавоб қайтарди.

Давра суҳбатида Ўзбекистон ХДПсининг райондаги бошланғич ташкилотлари котиблари ва фаоллар қатнашдилар. Улар Ўзбекистон ХДПси фаолиятини кучайтириш, унинг таъсирчанлигини ошириш жараёнида ўзлари юритаётган ташкилий иш услублари тўғрисида фикр алмашдилар.

Худойназар ҒОИИБОВ.

«МУЛОҚОТ» САҲИФАЛАРИДА

«Мулоқот» ойномасининг 1992 йил январь сони муштарийлар қўлига тегди. Унинг бу сони ўтган йилгиларидан ҳам мазмунан, ҳам шаклан фарқ қилади. «Шахсий фикр» рукни остида берилган «Уйғониш фасли бу!» сарлавҳали мақолада мустақиллик йўлига дадил қадам қўйган республикамиз олдидаги энг долзарб вазифалар қайд қилиб ўтилади. Ўтган йили муштарийларимизда катта қизиқиш уйғотган «7-саҳифа меҳмони» рукни остида бу гал Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад ўз мулоҳазаларини баён этган.

«Иқтисод — сиёсат қурбони» сарлавҳали мақоланинг муаллифи — иқтисод илмлари доктори Н. Тўхлиевдир. Муаллиф бугунги беҳаловат кунлар ҳақида фикр юритар экан, бозор иқтисодига ўтишнинг ўзига хос машаққатлари билан ўртоқлашади.

Биз шу пайтгача хориждаги ватандошлар қисматига бир томонлама қараб келдик. Агар ёдингизда бўлса, ўтган йили 20-30-йилларда тақдир тақозоси билан чет элларга кетиб қолган бир неча миллатдошларимиз билан мулоқот ўтказилганди. Ойнома ижодкорлари мазкур мавзуни изчил давом эттириб, муштарийларни Туркистон тарихи, туркий халқлар қисматига оид юзлаб мақолалар муаллифи, ҳозирги кунда Германиянинг Дюссельдорьф шаҳрида яшовчи 86 ёшли Вали Қаюмхон билан таништиради. Шунингдек, январь сонида яна бир ватандошимиз — Олтинхон Тўранинг «Риёзис Солиҳин» китобидан парчалар эълон қилганмиз.

Бундан ташқари, ойномада таниқли адабиётшунос олим, марҳум Ҳамид Сулаймоннинг «Алишербек назири йўқ киши», Ф. Жўраевнинг «Сажда», Ғози Раҳмоннинг «Оқ юрт мўъжизаси», К. Шониёзовнинг «Канғ-қанғар қадимий давлат» сарлавҳали мақолалари, Ҳ. Алиқулов ва Ҳ. Кароматов таржима қилган «Арастунинг Искандарга насиҳатлари» чоп этилган. Шунингдек, Равшан Файзнинг янги шеърлари ва одатдаги «Мулоқот» дафинаси»дан ўрин олган ранг-баранг мақолаларни ўқиш мумкин.

Ойноманинг кейинги режалари ҳақида фикр юритиш жоиз бўлса, шуни айтиш кераки, унинг ҳар бир сонини тайёрлашга алоҳида аҳамият берилади. Халқимизнинг бой тарихига адолат билан ёндошиш, унинг сохта саҳифаларини фош этиш, Ислом динига нисбатан 70 йилдан бери ҳукм суриб келаётган нотўғри сиёсатнинг моҳиятини очиш, одамзод қадр-қиммати ва поймол қилинган ҳуқуқларимизни тиклаш, унутилаётган умуминсоний қадриятларни ҳаётга қайтариш, расм-русумларимизнинг олижаноб фазилатларини миллатдошларга тушунтириб бериб, улардан оқилона фойдаланиш, инсон шахсини эъзозлаш каби масалаларни доимий ёритиб бериш бош мақсадимиздир.

Ислом УСМОНОВ,

«Мулоқот» ойномаси бош муҳаррирининг ўринбосари.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ВИЛОЯТЛАРИДА

БУХОРО АДРАСИ

Қадимий ҳунармандчилик тикланди — Бухоро адраси ишлаб чиқарила бошланди. Беқасамнинг бир тури ҳисобланган бу мато ўтмишда Бухорода жуда машҳур эди. Кейин уни тўқиш сирлари унутиб юборилди. Ҳозир Марғилондаги совға-салом буюмлари ишлаб чиқариш касаначилик корхонасининг тўқувчилик цехида ана шу матони тўқиш ўзлаштириб олинди.

Илгари Марғилонда бу матони тўқишмасди, лекин чеварларимиз ана шу қадимий ҳунармандчиликни тиклашга муваффақ бўлдилар, — дейди корхона раҳбари А. Абдуллаев. — Бунда Т. Мирзаахмедов бошлиқ бригаданинг хизматлари катта. У қадимий хилма-хил манбаларни ўрганиб, Бухоро адрасининг сирларини яна «кашф» этди. Адрас ўтмиш замонларда шарқнинг кўпгина бозорларида шуҳрат қозонганди.

Корхонада адрасдан дастлабки либослар — чопонлар, аёлларнинг халатлари тайёрланди.

САЛОМАТЛИКДА ГАП КЎП

Сирдарё вагон-рефрижератор депосидаги маиший бинони ишлаб чиқариш цехлари билан бир қаторга қўйишмоқда. Бу қонуний ҳолдир, албатта: чунки у энг аввало кишиларнинг соғлиғини таъминлайди, жамоадаги кишиларнинг ҳаммаси соғлом бўлса, ишлар ҳам яхши кетади. Бино фойдаланишга топширилиши билан уч минг кишилик жамоада касаллик варақалари оладиганлар сони ярмидан кўпроқ камайиб кетди.

Бинода яхши жиҳозланган шифокорлар хоналари жойлаштирилган бўлиб, уларда тўққиз нафар малакали шифокор меҳнат қилмоқда. Шифокорлар одамларни мунтазам равишда тиббий кўрикдан ўтказиб туришади, касалликнинг олдини олишга доир тадбирлар ўтказилади, зарур бўлган тақдирда санаторийлар ҳамда дам олиш уйларига йўлланмалар беришади. Дам олиш хонаси, душхоналар мунтазам ишлаб турибди.

Уч қаватли бинода ошхона ҳам ишлаб турибди. Хўрандалар имтиёзли нархларда тамадди қиладилар. Сартарошхона, пойабзал ва кийим-кечак устахоналари улар хизматида, бошқа хизмат турлари ҳам ташкил этилган.

ХАЛҚ ТАБОБАТИ УСУЛИДА

Самарқандда махсус поликлиника очилди. Унда Пхеньяндан келган корейс шифокорлар халқ табобати усулларини кенг қўллашмоқда. Хорижий мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқалар Самарқанд уюшмаси ана шу ишнинг ташаббускори бўлди. Уюшма барча йўналишлар бўйича халқаро ҳамкорликни йўлга қўймоқда.

Гарчи поликлиника пулли бўлсада, янги шифо масканига келаётганлар сони кун сайин кўпаймоқда. Бу ерда кўпгина хасталикларга қарши самарали даволаш усуллари — игна билан даволаш, инсон танасидаги керакли нуқталарни топиб уқалаш, қўл тегизмай даволаш сингари усуллардан фойдаланилмоқда. Дори-дармонлардан мутлақо фойдаланилмайди. Айни вақтда поликлиника шифокорларига касаллик варақаси ҳам, ўз беморларини текшириш юзасидан ўтказилган ҳужжатлар ҳам керак эмас. Улар томир уришига қараб кўпгина юрак-қон-томир хасталикларини, нафас йўли, ошқозон-ичак касалликларини аниқлаб муолажа қилишмоқда.

Ҳозир шифокорлар корхоналар ҳамда ташкилотлар билан уларнинг ходимларига тиббий хизмат кўрсатиш юзасидан шартномалар тузиб, ҳамкорликни йўлга қўйишмоқда.

БУТИФОС ФАНОГА КЕТДИ

«Ўзбекистон қишлоқ хўжалик кимёси» бирлашмасининг мутахассислари ҳамда санитария врачлари Туркистон ҳарбий округидаги шериклари билан биргаликда омборларда керагидан ортиқ ғамлаб қўйилган бутифосдек заҳри қотилдан халос бўлиб, атроф муҳитни соғломлаштиришдек муҳим вазифани ўз олдиларига қўйдилар. Улар аввалги йиларда ғўза баргини тўкувчи дори сифатида кенг қўлланилган ана шу заҳри қотилдан фойдаланиш усулини яратдилар.

У ўн йиллар мобайнида одамларни заҳарлади, заминимизга, об-ҳавога зарар келтирди ва бу билан табиатга улкан зиён етказди. Бир неча йил илгари бутифосни қўлланиш тақиқлаб қўйилган эди. Бироқ омборларда икки ярим минг тоннага яқин заҳарли кимё моддаси қолганди. Улар сақланаётган идишлар яроқсиз ҳолга келиб, теварак атрофга хавф сола бошлади, унинг оқибатини олдиндан айтиб бўлмасди.

Мана энди заҳарли дорининг дастлабки тонналари йўқ қилинди — шифокорлар, кимёгарлар ва ҳарбий мутахассислар яратган усул Хоразм ва Бухоро вилоятларида синаб кўрилди ва у ўзининг юқори самарадорлигини кўрсатди. Бу йил республикамизда ғамлаб қўйилган ана шу хавфли заҳри қотилнинг ҳаммасини бутунлай йўқотиш режалаштирилмоқда.

Тилга эътибор—элга эътибор

ҚОНУНГА АМАЛ ҚИЛМОҒИМИЗ ЛОЗИМ

ҲАР куни хизматга бораётганимда бир манзарани кўриб кўп ғашим келади. Сабаби, тилимиз ўз мақомига эга бўлганига икки йилдан ошди, лекин ҳалигача унга амал қилмаяпмиз.

Кўчаларнинг номларини алмаштиришу атамалар билан шуғулланяпмиз, холос. Энг муҳим ишлар эса қолиб кетмоқда. Улардан баъзиларини алоҳида кўрсатиб ўтишни лозим топдик.

Жамоат транспорти ҳайдовчилари ва кондукторлари бекатларни фақат рус тилида эълон қиладилар. Жамоат транспорти ҳайдовчилари олдига бекатларни ҳам давлат тилида, ҳам рус тилида эълон қилиш зарурлигини кўндаланг қўйиш керак.

Ҳозирги алифбо билан тилимизни ўрганиш ва ўргатиш қийинлиги ҳаммага аён. Бу ҳақда жуда кўп кишилар ўзларининг фикрларини билдиришган. Лекин амалда бирон иш қилинмаяпти. Озарбайжонлар эса алифболарни лотин алифбосига ўтказишгани ҳақида матбуот хабар берди. Майли янги алифбо ҳақида бир тўхтамга келингунча мавжуд алифбони такомиллаштириб амалда қўллаб турайлик.

Энди амалий ишга ўтайлик. Бизнингча, ҳозирги алифбони мукаммаллаштириб, давлат тили ҳуқуқини жорий қилмоғимиз лозим. Эҳтимол, алифбомизни бироз ўзгартирсак ишларимиз юришиб кетар. Чунки янги нарсага эътибор катта бўлади.

Метронинг «Комсомол», «Октябрь инқилоби», «СССР 50 йиллиги» каби бекатларининг номларини халқимиз тарихида абадий қолган Темур, Бобур, Абдулла Қодирий, Фитрат кабиларнинг номлари билан алмаштириш вақти келди. Миллийлик сари ташланган қадам боболаримиз руҳини шод этиб, улуғ ва муқаддас тилимизнинг ҳақ-ҳуқуқини улуғлайди. Буни ҳеч ким қилиб бермайди. Вақтни бой берсак, тил ҳақидаги қонуннинг нуфузи пасаяди.

Толиб ЭНАЗАРОВ,

Фанимиз фидойилари

ЭЛ ТАНИГАН ОЛИМ

АЛЛОМАЛАРНИНГ биридан сўрабдилар: «Айтингчи, устоз, ҳақиқий олим бўлмоқ учун қандай талабларга жавоб бериш керак?». У бир неча дақиқа ўй сургандан сўнг шундай жавоб қилибди: «Ҳақиқий олим бўлиш учун учта шартни бажо келтирмоқ муқаррардир. Биринчидан, инсон ўзи шуғулланаётган фан соҳасини мукаммал равишда билиши керак; иккинчидан, шу соҳада изчиллик билан тадқиқот ишлари олиб бориши, вақт-вақти билан янги ғояларни олға суриши шарт, ва учинчидан, шу янги илғор ғояларни кенг тарғиб қилиб унинг ишини давом эттирадиган илмий жамоа ва ўз шогирдларига раҳбарлик қила билиши лозим.

Таниқли олим, фалсафа фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Қўчқор Хоназаровнинг ҳаёт йўли ва меҳнат фаолияти шу талабларга тўлиқ жавоб беради. Қўчқор Хоназаров айни кунларда етмиш ёшлик тўйини нишонламоқда. У умрининг қирқ йилини илмий ишга бағишлади.

20-йилларнинг бошларида Тошкентда таваллуд топган Қўчқор Хоназаров ўрта маълумот олгач, суронли уруш йилларида қонли жангларда қатнашиб, оддий аскарликдан гвардиячи ўқчи полкнинг рота командири лавозимигача кўтарилди. Душман билан юзма-юз тўқнашувларда бир неча марта яраланди.

Урушдан қайтганидан сўнг Москва халқаро муносабатлар олийгоҳи ва Москва давлат дорилфунуни фалсафа куллиётининг аспирантурасини тамомлаб, фалсафа фанлари номзоди илмий даражасини олди. Шундан кейин тадқиқот ишларини кенг кўламда давом эттириб, 1963 йилда Воҳид Зоҳидов ва Иброҳим Мўминовлардан сўнг Ўзбекистонда учинчи бўлиб фалсафа фанлари доктори бўлди.

Қўчқор Хоназаров ўз илмий фаолиятини жамиятда тиллар масаласи, миллий тилларга нисбатан қандай сиёсат юргизиш, миллатлараро мулоқот воситаси муаммоси, тил ва тафаккур назарияси масалаларига бағишлади. У ўз илмий асарларида миллий тилларнинг эркин ривожланишисиз демократик ва инсонпарвар жамият бўлмаслигини, 1930 йилда Сталин олға сурган миллатлар ва миллий тилларнинг қўшилиб кетиш «назария»си пуч ва истиқболсиз эканлигини, халқаро жаҳон тилларининг ҳозирги шароитда мавқеи ошиб бораётгани муқаррар эканлигини, аммо шу билан бирга миллий тилларни камситиш ва уларга путур етказиш миллий сиёсатга хилоф эканлигини исботлаб берди. Афсуски, муаллифнинг бу масалалар бўйича ўз вақтида ўртага ташлаган тавсия ва таклифлари қисмангина эътиборга олинди, холос.

Қўчқор Хоназаров Ўзбекистон Фанлар академияси Тил ва адабиёт олийгоҳининг директори, Москвадаги марксизм-ленинизм олий билимгоҳининг илмий йўналиш раҳбари, сўнгра Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти директори бўлди, қисқа вақт Ўзбек қомуси бош муҳарририятида ҳам ишлади.

У кўплаб фан докторлари ва номзодларини тайёрлади. Қўчқор Хоназаровнинг шогирдлари Ўзбекистондагина эмас, балки бошқа жумҳуриятларда ҳам самарали иш олиб бормоқдалар. Қўчқор Хоназаров олтита китоб, 20 та рисола, 200 дан ортиқ илмий-оммабоп мақолаларнинг муаллифидир. Унинг асарлари кўп хорижий мамлакатларда, шу жумладан Олмония, Булғория, Франция, Мўғулистон, Ҳиндистонда чоп этилган.

Қўчқор Хоназаров ҳали куч-ғайратга тўла, бардам ва тетик. У фан соҳасидаги тинимсиз изланишларини ҳамон давом эттирмоқда.

Баҳром ИСМОИЛОВ,

Тошкент тиббиёт олийгоҳининг профессори, фалсафа фанлари доктори.

Ишбилармонлик—бозор талаби

ЎЗЛАРИ ТАЙЁРЛАМОҚДАЛАР

— Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли вагон таъмирлаш заводи дастлабки маҳсулотларини 1947 йилда ишлаб чиқарганди, — дейди корхона раҳбари Рихсибой Зокиров. — Ўша пайтда бу ерда Бельгияда ишлаб чиқарилган тор изда ҳаракат қилувчи трамвай вагонлари таъмирланарди. Ремонт ишлари узоққа чўзилар, сифатсиз бажариларди. Чунки, эҳтиёт қисмлар етишмасди, меҳнат жараёнлари механизациялашмаган эди. Корхонада йилига атиги бир миллион сўмлик иш бажарилар, ремонтталаб вагонлар узоқ туриб қоларди.

Республика ҳукумати қарори билан 1965 йилда ушбу корхона қайта жиҳозланди. Мавжуд 8 цехга юқори қувватли трансформаторлар, янги кўчма кранлар ўрнатилди. Ер остига электрлаштирилган бетон ҳандақлар қурилди.

Йиллар ўтган сайин корхона ҳам ўз қаддини ростлаб олди. Ўз касбининг фидойиси бўлган таниқли темирчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони (марҳум) Носир Умурзоқов шогирдлар тайёрлашда куч-ғайратини аямади. Устоз корхонага келган ёшларни қийинчиликлардан қўрқмасликка, ҳалол меҳнат қилган киши элда шон-шараф топишига ишонтира оларди. Ҳозирги кунгача корхонанинг кўпгина ишчи ва хизматчилари, муҳандис-техник ходимлари етук устоз Носир ота Умурзоқов номини фахр ва ифтихор билан тилга олишади.

Масалан устанинг шогирдларидан бири Собиржон Шокиров электр-чилангарлар бригадасини 15 йилдан зиёд бошқарди. Унинг юксак сермаҳсул ишлари Меҳнат Қизил Байроқ ва III Даражали Меҳнат Шуҳрати орденлари билан тақдирланди. Эндиликда унинг ўғли Маҳамад отаси босиб ўтган йўлдан дадил қадам ташлаяпти.

Ўз касби туфайли обрў топган, ўспиринлигидан корхона машаққатларини енган Файзулла Алимов ҳам устадан касб ўрганди. Уддабуронлиги туфайли тезда машъаллар сафидан ўрин олди. Унинг ҳалол меҳнати Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан тақдирланди. Корхонанинг ўсишига, энг фойдали ва мустаҳкам ҳисобланган 525-маркали пармалаш дастгоҳининг ишга тушишига муносиб ҳисса қўшди. Илгари ЗНУ—6, ЗИУ—9 троллейбусларининг қисмлари Москва ва Саратовдан олинар эди. Файзулла Алимовнинг ташаббуси билан ана шу ноёб эҳтиёт қисмлар корхонанинг ўзида ишлаб чиқариладиган бўлди. Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтилган оғир кунларда бу буюмга бўлган талаб ва эҳтиёж янада кўтарилди.

Корхона ҳозирги кунда Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида ҳаракат қилувчи трамвай ва троллейбусларга эҳтиёт қисмлар етказиб беришда ва уларни ишчилар билан таъминлашда ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Шу ўринда Н. Немошкалов етакчилигидаги бригада аъзоларининг меҳнатлари, ходимлар тайёрлашдаги жонкуярликлари мақтовга лойиқдир.

Металларга ишлов бериш ва қуюв цехи жамоаси ишлаб чиқариш режаларини мунтазам бажариб келмоқда. Улар тайёрлаётган маҳсулотлар Олмаота, Нукус, Олмалиқ шаҳар троллейбус корхоналарида пишиқ ва пухталик билан баҳоланмоқда. Буюртмачилар ишончини оқлашди. Маҳамад Мирзаев, Тоҳир Талишев, Иван Семеновлар катта улуш қўшишмоқда.

Айниқса янгилик изловчиларнинг меҳнатлари таҳсинга лойиқ. Шогирдликдан ижодкор ишчи даражасига кўтарилган В. Евсюков, Р. Сименовларни жуда эъзозлашади. Янги техника ихлосмандлари завод бўйича 15 та таклифни ҳаётга тадбиқ этиб, корхонага 5.000 сўм фойда келтиришди.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида эҳтиёт қисмларни Киев, Энгельс, Усть-Катав заводларидан олиб келиш катта миқдордаги харажатларни талаб қилмоқда. Бу тўсиқ ва муаммоларни изчиллик билан бартараф этишда корхона жамоаси енг шимариб ишга киришди. Электр токи узатувчи симларни мустаҳкамлайдиган мосламалар, трамвай йўлларини қуришда ишлатиладиган ноёб буюмлар ишлаб чиқариш билан биргаликда электр моторларини мустаҳкам таъмирлаш ишлари ҳам самарали йўлга қўйилди. 1991 йилнинг ўзида 120 та трамвай, 72 та троллейбус тўлиқ таъмирланади, 400 тонна чўян, 40 тонна пўлат, 40 тонна рангли металл қуйилиб 242 минг сўмлик эҳтиёт қисмлари тайёрланди.

— Корхонамизни кенгайтирмоқдамиз, — деди биз билан суҳбатда Рихсивой Зокиров. — Таъмирлаш ва маҳсулот ишлаб чиқариш цехларини кенгайтириш мақсадида қурилиш ишларини бошлаб юбордик. Бунёдкорлик ишлари меъёрига етса, маҳсулот ишлаб чиқариш қиммати арзонлашиб қўл меҳнатига бўлган эҳтиёж кескин камаяди, ишчилар оладиган даромад ўсади. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, жамоамизнинг яқин йилларда моддий таъминоти яхшиланиб, турмуш фаровонлиги юксалади.

Бир вақтлар режаларни муттасил бажармай келган корхона бугунги кунда ички имкониятларини ишга солиб халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш имкониятига эга бўляпти. Бу ерда «Синтез» тижорат номи билан спорт анжомлари ва мотоцикл эҳтиёт қисмлари тайёрланмоқда. Чиқинди ёғочларни бадиий безаклар, бир-биридан бежирим кулдонлар, чиройли қутичалар ва рюмкалар ишлаб чиқарилмоқда. Турли ташкилот ва савдо тармоқларидан олинадиган буюртмалар — катта-кичик ҳажмдаги панжара, темир эшиклар, тунукадан ишланган кичик дўкончалар бақувват ва чидамлилиги билан ажралиб туради. Бу буюртмаларни бажаришда Ленин районига қарашли 175-мактаб ўқувчилари ишчиларига сидқидилдан ёрдам бермоқдалар.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

СУРАТЛАРДА: корхона тайёрлов цехи илғор чилангарларидан Алинурали Гайбиев, Маҳамад Мирзаев, Николай Полишин ва янги таъмирдан чиқарилган трамвай.

Умидбек Иброҳимов суратлари.

Сиҳат-саломатлик

Йўғон ичак касалликларининг ичак қўзғалиши ва бавосил турлари мавжуд. Ичак қўзғалиши хасталигига чалинган кишининг ич келиши бузилади: аввал уч-тўрт кун ичи қотади, кейинги икки-уч кун давомида ич суюқ сувга ўхшаб келади. Бунда оғриқ кучаяди. Агар бемор бирор нарсадан таъсирланса, аччиқланса, яъни асаби бузилса тўсатдан ич кетиш бошланади.

Йўғон ичак қўзғалиши хасталиги қишлоқ аҳлига нисбатан шаҳарликлар орасида кўпроқ учрайди. Чунки шаҳарликлар ҳўл мева, кўкатлар, сабзавот, қора нон маҳсулотларини кам истеъмол қиладилар. Бу эса ичакда овқатнинг секин юришига унда босимнинг кўтарилишига олиб келади. Оқибатда ичак деворлари таранглашиб, асаб тугунлари тортишади ва оғриқ пайдо бўлади.

Кам ҳаракатлик (гипокинезия) масалан, узлуксиз ўтириб ишлаш ҳам йўғон ичак хасталигининг сабабларидан биридир. Бунда оёқ ости рецепторларининг фаоллиги пасаяди. Бу ҳол йўғон ичак ҳаракатини сусайтиради. Шу боис инсон учун доимий жисмоний ҳаракат ниҳоятда зарур. Халқ «Оёғинг иссиқ — танинг соғ» деган нақлни бежиз айтмаган. Оёқни иссиқ тутиш билан бод, йўғон ичак яллиғланиши, бавосил каби хасталикларнинг олди олинади.

Буюк ҳаким Абу Али ибн Сино «Одам ички аъзоларининг ойнаси — бу кафт ва оёқ остидир», деган эди, қадимги табиблар кафт ва оёқ ости чизиқларга қараб одам ички аъзоларидаги хасталикларни даъволаганлар. Оёқ остидаги рецепторлар турли ичак аъзоларининг ҳаракатини мувозанатга солиб, ўзаро мувофиқлаштириб, назорат қилиб туради. Одам юрганда ана шу рецепторлар қўзғалиб, ичаклар ҳаракатини ҳам тезлаштиради. Шу боис қишда оёқни иссиқ тутиб кўп юриш, ёзда эса тупроқли йўлда оёқяланг юришнинг фойдаси катта.

Кўп ўтириб ишлайдиган (косиблар, ҳайдовчилар, ҳисобчилар, ёзувчилар, олимлар ва ҳоказо) одамларда ичак касалликлари кўп учрайди. Чунки кўп ўтириш оқибатида ичаклар босими ошиб боради, у қоринга оғриқ чақиради. Шундан аста-секин бавосил касаллиги келиб чиқади.

ҲАРАКАТ ҲАМ ДАВО

Кўпинча ёш ва қариялар ич қотишига қарши турли дори-дармонлар ичиб юрадилар. Бу ҳам тўғри эмас, чунки дори-дармонлар ичакдаги рецепторларнинг қўзғалишларини пасайтириб юборади. Бемор эса дори-дармонни кўпроқ қабул қила бошлайди. Оқибатда қорин шишиб, оғрий бошлайди. Баъзан одамнинг ичи юрмай қолса дарров ич ювишга, яъни клизма қилишга тўғри келади. Аммо доимий равишда бу усулдан фойдаланиш ичакдаги бактерияларнинг камайиб кетишига — дисбактериозга олиб келади. Дисбактериоз эса йўғон ичак касалликларини кучайтириб, шунингдек ошқозон, ўн икки бармоқли ичак яраси, сафротош хасталигининг кучайишига олиб келади.

Йўғон ичак хасталикларини даволашда одатда турли муолажалардан фойдаланилади. Айниқса, дори-дармонлардан тўғри фойдаланиш, физиомуолажа, кундалик доимий бадантарбия бу хасталикни даволашнинг энг яхши усулларидир. Бунда парҳезга қаттиқ риоя қилиш шарт эмас. Бемор кўнгли тусаган овқатларни ейиши мумкин. Лекин у кўпроқ сабзавот, ҳўл мева, шарбатлар тановул қилиши лозим. Буғдой унининг кепаги ични яхши юргизади. Бунинг учун кепак қайнаб турган сувда 20—30 дақиқа дамлаб қўйилади. Сўнгра суви суздирилиб, ҳосил бўлган аталани исталган овқатда қўшиб истеъмол қилиш мумкин. Кепак аталасини дастлабки кунларда бир чой қошиғидан уч маҳал, етти-ўн кундан сўнг икки чой қошиғида уч маҳал, кейинроқ бир ош қошиғида уч маҳал қабул қилиш лозим. Ҳаммаси бўлиб аталани бир ой давомида истеъмол қилиш, лозим бўлса бироз муҳлат ўтказиб яна давом эттириш мумкин.

Йўғон ичак хасталикларининг кенг тарқалган яна бир тури бавосил ҳисобланади. Гемарой — юнонча «қон оқиш» деганидир. Бунда тўғри ичакнинг ички шиллиқ қобиғи остидаги вена томирлари кенгайиб, майда тугунчалар ҳосил қилади. Кучанганда ўша тугунчалар ёрилиб, ахлат билан қон чиқади. Узоқ ўтириб ишлаш, қабзият, йўғон ичакнинг яллиғланиши, кичик чаноқда пайдо бўлган ҳар хил ўсимталарнинг қон томирини қисиши ҳам бавосил хасталигини келтириб чиқариши мумкин.

Бунда беморлар бош айланиши, бўшашиб қолиш, тез чарчашдан шикоят қиладилар. Касаллик зўрайиб кетса, тугунчалар яллиғланиб энг ҳавфли касаллик — трамбофлебитга олиб келиши мумкин. Бу ҳолда яллиғланган бавосил тугунлари ташқарига чиқиб қолади. Инфекция тушиши натижасида яллиғланиш тўғри ичак атрофларига ўтиб, ёғ тўқимасининг йирингли яллиғланишини пайдо қилади.

Хасталикнинг олди олинмаса, хавфли ўсма (рак)га айланиши мумкин.

Бавосилни даволашнинг энг оддий усули шуки, қабзият бўлса сурги дорилар берилади ёки клизма қилинади. Оғриқ қолдирувчи модда қўшилган шамча ҳам яхши наф беради. Ташқи бевосил тугунлари яллиғланиши натижасида оғриқ пайдо бўлса Буров суюқлигига латта ҳўллаб босилади ёки иссиқ қилинади, ваннага ўтирилади. Бавосилнинг оғир турида, яъни кўп қон кетганда, ёки ички тугунлар ташқарига чиққанда жарроҳлик йўли билан олиб ташланади.

Одамнинг узлуксиз ичи қотиб юриши ҳам ўз-ўзидан бавосил хасталигини келтириб чиқаради. Овқатланиш меъёри ва уларни саралаб тановул қилиш бавосилнинг зўрайиб кетмаслигига ёрдам беради. Бу хасталикка чалинган кишилар қанд лавлаги, карам, сабзи, қора нон, кепак нон, қатиқ, ўсимлик мойи, олма, анжир, қора олхўри, зардоли каби мева ва маҳсулотларни кўпроқ истеъмол қилишлари зарур. Ўриқ шарбати ниҳоятда фойдали. Дудланган, тузланган овқатлар, аччиқ зираворларни истеъмол қилишдан тийилиш лозим.

Тамаки, спиртли ичимликлар бавосил касаллиги учун ниҳоятда зарарлидир. Тамаки таркибидаги никотин моддаси тўғри ичак деворларида жойлашган қон томир ва асаб толаларига таъсир ўтказиб, тўқималардаги модда алмашинувини бузади, яллиғланишни кучайтиради. Спиртли ичимликлар қон томирларни торайтиради.

Хуллас, йўғон ичак хасталиклари ҳавфсиз кўринсада, улар жисман ва руҳан одамнинг иш қобилиятига салбий таъсир кўрсатади.

Баҳодир ҲАМИДОВ,
Тошкент болалар тиббиёти олийгоҳининг доценти, тиббиёт фанлари номзоди.

Ўтмиш садоси

ИЧКИЛИК — ОҒУ

◎ СПАРТАК замонида Грецияда никоҳ куни келин-куёвга спиртли ичимлик ичиш ман қилинган. Юнон файласуфи Диоген эси паст болалардан бирини кўриб, онаси бўйида бўлиш олдида отаси маст бўлган, дейди.

◎ ФРАНЦУЗ врачи Деммэ 28 йил давомида ўнта оилани кузатган. Бу оилаларда эр ҳам, хотин ҳам ичкиликбоз бўлишган. Бу оилаларда 57 та бола туғилган, улардан 25 та бола ёшига етмай ўлган, бештасида тутқаноқ, бештасининг бош миясида сув, 12 таси жинни бўлган. Фақат ўнтагина бола нормал ўсган.

◎ СПИРТЛИ ичимликни ичганда, у қонга жуда тез шимилиб, парчаланади. Пивода озиқ моддалар кўп, у одамни семиртиради, деган фикр бор. Дарҳақиқат, баъзи олимларнинг айтишича, юз грамм пивода 24,8 калория бор. Биз бу билан пивони фойдали ичимлик демоқчимасмиз. Чунки барча спиртли ичимликлар меъда ширасининг ажралишини камайтириб юборади. Натижада кишининг иштаҳаси пасайиб кетади, унда моддалар алмашинуви бузилади.

ТАБОБАТГА БАҒИШЛАНГАН

Китоб жавонингизга

ИБН Сино нашриёти табобатга бағишланган қуйидаги китобларни босмадан чиқарди:

Тош балоси. Жуманазар Бекназаров. Ушбу илмий-бадиий асарда жумҳуриятимизда кўп учраб турадиган буйрак-тош касаллиги тўғрисида кенг маълумот берилади. Хасталикнинг клиник кўриниши, хуруж пайтида беморнинг чеккан азоб-уқубатлари, муолажа усуллари, операция пайтида жарроҳ қалбида ураётган туғёнлар бадиий бўёқларда тасвирлаб берилган. У кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган.

Қорин бўшлиғи органларининг ошиғич жарроҳлиги. Ўктам Орипов, Шавкат Каримов. Тиббиёт фанида эришилган ютуқлар даволаш усулларини танлаш ва уларга тўғри ташхис қўйиш, уларнинг асоратлари, клиник хусусиятлари ва патогенезини изчил ўрганиш имконини беради.

Етакчи жарроҳлар ва тажрибали ўқитувчилардан иборат китоб муаллифларининг илк бор ўзбек тилида тақдим этилаётган ушбу қўлланмаси мазкур патологиялар группасининг асосий клиник турларига ташҳис қўйиш ва уларни даволаш бўйича илғор тажрибани умумлаштириб беради. Қўлланма талабалар ва ёш шифокорлар учун мўлжалланган.

Қари билганни пари билмас (Тўпловчилар: Раҳим Нурмуҳамедов, Атаулло Оқилов (марҳум).

Китобда ўтмишдаги буюк алломалар, тиббиёт илми ҳакимлари, шунингдек ҳозирги замон олимларининг саломатликни сақлаш, билим олиш, одоб-аҳлоқли бўлиш ва ота-онани ҳурмат қилишга доир ҳикматли сўзлардан ташкил топган.

Ушбу рисола ёшларнинг, хусусан тиббиёт олийгоҳи талабаларининг шаклланишида ёрдам беради деган умиддамиз.

Насиба АБДУЛЛАЕВА.

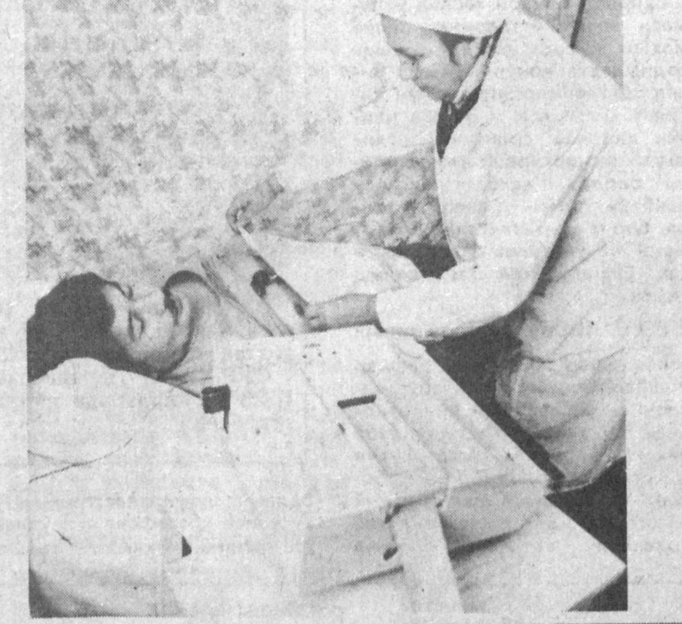

Юрак — инсон ҳаётини белгиловчи асосий омил. Уни муҳофаза қилиш каби қалтис, аммо шарафли касб эгаларидан бири шаҳримиздаги 24-шифохона ҳамшираси Роза Ушаковадир.
Рустам Шарипов сурати.

* * *

Тошкент Давлат тиббиёт олийгоҳи даволаш факультетининг талабалари устозлари Абдулворис Алижонов (пастдаги суратда) сўзларини доимо ана шундай диққат билан тинглашади. Зеро, шифокор деонтологияси машғулоти қизиқарли бўлиши билан бирга ўта жиддий ёндошишни талаб этади.

Алла Чаплигина сурати.

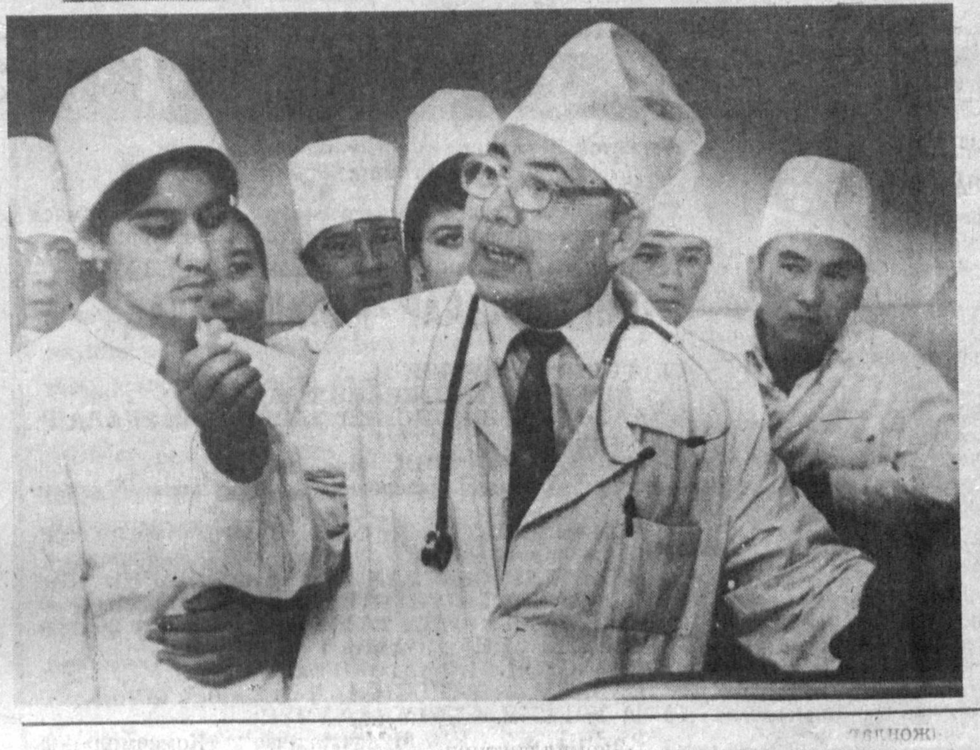

ЎТА ЮҚУМЛИ

ГРИПП — ўта юқумли вирусли касаллик бўлиб аҳоли ўртасида тез ва осон тарқалиши билан бошқа касалликлардан фарқ қилади. Касаллик вируси бемор йўталганда, аксирганда, гапирганда ташқи муҳитга чиқиб бир неча соатдан то бир неча кунгача сақланади. Ана шундай заҳарланган ҳаводан нафас олганда ёки бемор буюмларидан фойдаланганда бу хасталик соғлом одамларга юқиши мумкин. Шу сабабли беморларнинг муассаса, корхона ва жамоат жойларида бўлишлари шу ердагилар учун ҳавф туғдиради.

Вирус соғлом танага тушгандан сўнг касаллик аломатлари пайдо бўлгунича бир неча соат ёки 1—2 кун ўтади. Касаллик тўсатдан бошланиб, аввалига тана ҳарорати 39—40 даражагача кўтарилади. Бемор бош оғриғи, йўтал тутиши, совуқдан титраш, иштаҳа йўқлигидан шикоят қилади. Айрим ҳолларда кўнгил айнаш, қусиш каби касаллик аломатлари бўлиши мумкин. Бу ҳолат 3—4 кундан бир неча ҳафтагача чўзилади. Хасталикни ўз вақтида олдини олмаслик айрим сурункали касалликларни ривожланишига олиб келади.

Ўткир нафас йўлининг хасталаниши ва грипп касалликлари билан оғриган беморлар албатта тиббиёт муассасаларига мурожаат этмоқлари шарт. Тошкент шаҳрида юқумли касалликларни энг юқори кўрсаткичини грипп касаллиги ташкил қилади. Ваҳоланки бир беморни соғломлаштириш ва касалликдан муҳофаза қилиш учун 230 сўмлик маблағ сарф қилинишини ҳисобга олсак, у ҳолда шаҳримиз бир йилда 100—200 миллион сўмлик шу касалликнинг ўзидан зарар кўрар экан.

ГРИПП касаллиги билан курашиш тиббиётда икки йўналишда олиб борилмоқда. Биринчиси — аҳолини касалликка қарши курашиш хусусиятини ошириш мақсадида эмлаш. Иккинчиси — касалликдан муҳофаза қилиш. Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатдики, аҳоли ўртасида эмлаш ишлари яхши йўлга қўйилган жойларда грипп билан касалланиш кам ҳисобга олинган. Шу сабабли ҳам тиббиёт ходимлари томонидан аҳолини касалликка қарши эмлаш вақтида корхона, муассаса ва маҳалла фаолларининг жонкуярлиги катта аҳамиятга эга.

Киши танасини касалликдан муҳофаза қилиш борасида тананинг чиниққанлиги ва тозаликка доимий риоя қилиш билан бир қаторда ремонтадин, интерферон, оксолин сургилари, А, В, С дармондорилари катта ёрдам беради.

Ўткир нафас йўлининг хасталаниши грипп касалликларини кенг кўламда аҳоли ўртасида тарқалишини олдини олишда хоналарни тез-тез шамоллатиб туриш, исириқ тутатиш, хона идиш-товоқларини хлор моддаси билан зарарсизлантириш ҳамда тозаликка риоя қилиш каби амалий ишлар яхши натижалар беради.

Ғофир ТОЖИБОЕВ,
Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология станцияси бош врачининг ўринбосари.

ЖАРРОҲЛИК МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

Аҳолига тиббий ёрдамни янада яхшилаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси томонидан қатор тадбир ва чоралар амалга оширилмоқда.

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов районидаги 9-шифохона қошида жарроҳлик маркази ташкил этилди. Бу тадбирдан кўзланган асосий мақсад шаҳар аҳолисига малакали жарроҳлик ёрдамини кўрсатиш, уларни оиласидан ажратмаган ҳолда соғлиқни тиклашдир.

Жарроҳлик марказида беморларни даволаш учун барча қулайликлар яратилган. Жумладан, замонавий жиҳозланган операция ва боғлов хонаси ва биохимик лаборатория, эндоскопия ҳамда рентген бўлимлари мавжуд.

Жарроҳлик усули билан даволанган беморлар махсус хоналарда кечга қадар ётадилар. Сўнг махсус тиббий ёрдам машинасида уйларига элтиб қўйилади ва кейинги кунларда ҳамшира ва шифокор ёрдамини уй шароитида оладилар. Юриши мумкин бўлган беморлар кун бўйи даволаниб кечасига ўз уйларига қайтадилар. Жарроҳлик марказида даволаш ишларини Тошкент давлат тиббиёт олийгоҳи стоматология факультетининг жарроҳлик кафедраси ходимлари 9-шифохонанинг шифокорлари билан биргаликда бажармоқдалар.

Ҳозирги кунда жарроҳлик марказида чурра, бавосил, атероменгигрома, линома, мастит, флегмона, абцесс, паропроктит каби хасталиклари бўлган беморлар операция йўли билан даволанмоқдалар. Операцияларни бажаришда маҳаллий ва умумий оғриқсизлантириш усуллари ҳамда лазер нуридан фойдаланилмоқда.

Тошкент шаҳрининг турли ҳудудларидан юборилган барча беморлар хирург, травматолог, проктолог каби малакали шифокорлар кўригидан ўтказилади ва даволанади. Шу билан бирга бу ерда 1-тиббиёт олийгоҳининг талабалари ҳам таҳсил олмоқдалар.

Саидмағруб АЪЗАМХЎЖАЕВ.
1-Тошкент тиббиёт олийгоҳи жарроҳлик кафедрасининг мудири, профессор.

ЛОБАРЛИК ЎЗИНГИЗГА БОҒЛИҚ

МАЪЛУМКИ, аёллар неча ёшда бўлишидан қатъи назар, ўзларининг ақли расолиги, софдиллиги, нозокатли, иффатли, ширинсухан эканликлари билан ажралиб турадилар. Биз аёлларнинг фақат ташқи қиёфасига, юзининг чиройига, гавдасининг хушбичимлигига қараб севамиз, ҳурмат қиламиз, дея олмаймиз. Лекин баъзи жиҳатдан олганда бундай хусусиятлар ҳам назардан четда қолмайди, яъни «Соғлом танда — соғ ақл» дейилиши бежиз эмас.

Замонлар ўзгариши билан аёлларнинг чиройи ва ташқи қиёфасига, кийим-кечагига, турмуш тарзига бўлган талаблар ҳам ўзгариб бормоқда. Ҳозирги хотин-қизларимиз олдидаги чирой тушунчаси замонавий ўзгарувчан мода билан боғлиқ бўлиб қолмаслиги лозим. Чирой — бу соғлиқ, яъни хушбичим қадди-қомат, енгил юриш, енгил гавда ҳаракатларини бажариш, тоза, соғлом тери, майин ва қалин соч толалари, доим тиниқ, хушчақчақ кўз қараши ва бардамлик ҳолати демакдир. Кўпинча аёл кишининг юзига қараб, унинг соғлигини, жисмоний ва маънавий ҳолатини аниқлаб олиш мумкин.

Нима учун ноз-карашма билан юрадиган ва уст кийими ўзига ярашиш-ярашмаслигига қараб пала-партиш кийинадиган хотин-қизларимизни кўриб ғашимиз келмайди? Нега 20-25 ёшлардаги хотин-қизларнинг семириб, терилари бўшашган ҳолда, букри юришларига эътибор бермаймиз? Агар бундай хотин-қизларимиз 10-15 дақиқа давомида гимнастика ёки аэробика машқлари билан, кўпроқ пиёда юриш, югуриш, сузиш каби соғломлаштирувчи спорт турлари билан шуғулланишни канда қилишмаса, ўз организмларида ва ташқи қиёфаларида ижобий ўзгаришларни кўрадилар.

50 ёшли аёлларнинг айримлари ёшроқ, айримлари эса ўз ёшларидан каттароқ кўринади. Бу ёшда аёл ҳаётида ўзгариш бўлади, яъни унинг фарзанд кўрмаслик — климакс даври бошланади. Организми чидамли, зуваласи пишиқ аёлларда бу давр соғлом ҳолатда кечади.

Маълумки, хотин-қизлар организми ўзининг тузилишига кўра, бўй ва оёқ қисмларига нисбатан катталиги ва гавдаси узунроқ бўлиши, елка бўғимининг торлиги, тоснинг кенглиги ва тери остида катта ёғ қатламининг мавжудлиги билан эркакларникидан фарқ этади. Тос тузилишининг ўзига хослиги хотин-қизлар гавда тузилишининг алоҳида хусусиятидир. Бу ҳол қизларнинг спортдаги кўрсаткичлари болаларга нисбатан пастроқ бўлишининг асосий сабабларидандир. Статистик маълумотлар спорт билан шуғулланган хотин-қизларда йиллар давомида тос кенглигининг елка кенглигига нисбатан фарқи камайиб боришини кўрсатади. Бу жараён елка бўғинининг ривожланиши ҳисобига содир бўлади.

Хотин-қизлар эркаклардан юрак ҳажмининг кичиклиги, қон босими баландроқлиги, ўпка ҳаво сиғимининг кичиналиги, тез томир уриши ва нафас олиши билан ҳам фарқ қилади. Хотин-қизлар кўпроқ кўкрак билан ёки аралаш нафас оладилар, эркакларда эса кўпроқ диафрагмали нафас олиш кузатилади. Бу эса уларнинг узоқ вақт зўр бериб ишлашлари, шунингдек жисмоний толиқишдан кейин тез фурсатда тикланишлари учун ноқулай шароит яратади. Аммо жисмоний тарбия ёки спорт билан мунтазам шуғулланадиган хотин-қизларнинг соғлиғи ва жисмоний ҳолати кўрсаткичлари спорт билан шуғулланмайдиган хотин-қизларникидан анча юқори бўлади.

Ҳар томонлама уйғун, ривожланган, етти мучаси соғ, қадди қомати келишган, ақл-идрокли одамни гўзал деб ҳисоблаймиз.

Ажин ва бурмалар терининг эластиклилик хусусиятлари йўқолиши натижасида пайдо бўлади. Ёшлик даврида ҳаёт режимини мунтазам равишда бузиш ва юзни тўғри парвариш қилмаслик юзга ажин тушишига ва бурмалар ҳосил бўлишига олиб келади. Кекса кишиларда улар терининг физиологик сўлиши натижасида юзага келади, саломатликнинг умуман ёмонлашиши ва юз терисига бепарво бўлиши ҳам эрта ажин тушишига сабаб бўлади. Шу боисдан юз териси чиройли бўлиб турганида уни парвариш қилишга киришмоқ керак.

Саломатлик инсоннинг бебаҳо бойлиги ва инсон гўзаллигининг доимий йўлдошидир. Афсуски, биз кўпинча бунга бепарво бўламиз.

Ҳозирги кунда уйда сақланадиган дори-дармон қутиси энг зарур буюмга айланганини ҳеч кимга сир эмас. Уйнинг ёнгинасида кўркам хиёбон, қулай стадион, сузиш ҳавзаси, дам олиш боғлари ёки қир ва тоғ ён бағирлари бўла туриб, соғлигини мустаҳкамлаш учун бундай имкониятлардан фойдаланмаётганларга ҳайрон қоласан, киши. Келинг, дўстлар, иш билан бандлигимизни баҳона қилмай ўз саломатлигимиз ҳақида қайғурайлик.

Ойтожи СОБИРОВА.

Асад ДИЛМУРОД

ШУБҲА

(«МАҲМУД ТОРОБИЙ» ТАРИХИЙ РОМАНИДАН ПАРЧА)

Абдулла Самад хонадонида узлуксиз давом этган зиёфатлар, мўғулни қоронғи гўрга тиқиш иштиёқи билан бошланиб қоронғи гўрдан олиш ҳукми билан якун топадиган тонготар мунозаралар Маҳмуд Торобийдан ҳам кўра кўпроқ ҳазратнинг меъдасига тегди. Ҳашамдан тезроқ қутулишнинг ягона чораси Самарқандни шошилинч тарк этиш эканлигини англади, юрагидаги истакни шогирдининг безовталаниб терғашлари аланга олдирди. Бир кун кечки пайт ҳазрат заргарни ҳолк учратиш мақсадида даҳлизга йўналди, айвон бўсағасига қадам қўйган маҳалида эру хотин гурунги тасодифан қулоғига чалинди.

— Жоним бону, Латофатим, пиликни пасайтир, меҳмонлар сезишмасин, — шамдек эриб ёлборарди заргар. — Одамзот қадри битта зиракча эрмасму? Дод солганинг билан натижа чиқмас. Бирон жойга тушгандир-да. Эси паст қизинг тегинган бўлса... топилиб қолар.

— Бирам оширасизки, дадаси, қани дод солганим? Билиб қўйинг дедим-да, — соҳибаи хонадон — саккиз тепкили марғилоний атлас кўйлак, зар жиякли атлас лозима кийган, пушти-қирмизи гулли шоҳи пешонабанди тагидан тошиб чиққан сочлари гажак зулфлари билан майин-майин қовушган Латофатбону овозида дағалликдан асар ҳам йўқ эди. — Эрта индин муддат битур, Акбар мисгар олғон қарзини кўтариб келса, гаровга қўйган буюмини сўраса, нимани пеша қилурсиз — деворингиз кесагиниму?

Тўкис хонадон бекаси ҳар қанча холисона лутф қилмасин, ундаги ботиний ғашликни устод зийраклик билан илғаган, лов-лов ёнгудек қизарган юзига ғойибдан қандайдир залвар қўл туйқус тарсаки тортиб юборгандек каловланиб қолган эди.

Мана энди... Ё раббий! Не кўз билан кўрсинки, ўша ғаройиб буюм — ҳатто маликалар суқини қўзғайдиган дамашқий ҳалқа Каъбадан ҳожилик унвони билан қайтаётган шогирди кафтида нур сочиб турибди. Шунча ёшга кириб, шунча яхши-ёмонни кўриб, ҳануз бошини ғурлик сиртмоғидан қутқара олмаган шогирди шу нарса эвазига Элдиз нўён тозиси бўлмиш Бўринайхон дийдасини эритмакчи, ҳей, фалак!

Шамсиддин Маҳбубий дилини ҳира қилган мунгни Бўринайхон назарига илармиди, у ола-кула кўзларини лўқ қилганча зиракка тикилиб қолди, яна зирак баҳосини чамалади, у уруш-талошларда не-не ўлжаларга дуч келмаган, лекин, тангрига қасамки, ҳали бунақасини учратмаган, мана бу чинакам луқма, мана буни улус хони Чиғатой ҳам ҳавас қилса арзийди.

— Ҳимм, тўнғиз қавми, яшириб қолмоқчимидинг? — бўкирди тўсатдан Бўринайхон, оғзидан кўпик сочиб. — Терингни шилиб олардим-а! Қани бу ёққа чўз, ҳа, ҳа! Имиллама! Ҳей, Томиш, қаёқда қолдинг, очопат, тезроқ банди қил буларни!

Хос мулозимлар юзбошиси бўлмиш Томиш мўмайгина ўлжадан қуруқ қолсинми, аллақачон у ҳам тўс-тўполонга айланган издиҳомга калла ташлаган, олдиндаги қўш ўркачли туллаган туя устидан қучоқ сиғмас зил сандиқни ерга ағдарган ва тепасида лолу ҳайрон қотган эди. Хўжасининг ғулдираган товушини эшитиши билан оёғи тагида сочилган қимматбаҳо арабий-эроний либослар ва парчаларни ташлаб югурди.

— Ихтиёр ўзимда бўлсайди от думига боғлаб чўлга ҳайдатардим сен гумроҳларни, — ўзича тўнғиллади Бўринайхон зиракни илжайган ҳолда, мириқиб томоша қиларкан. — Этларинг бурда-бурда бўлгунча... Суякларингни қашқирлар ғажирди.

— Этлари бурда-бурда бўлгунча!..

Хуржундан иккита кишанни шақирлатиб олган Томиш хўжасининг хуш ёққан сўзларини қандайдир дағал оҳангга солиб илгари босди, бир неча қадам юрар-юрмас астагина оҳ урди, қумда чўккалаб қолди. Во ажабо, қандоғ мерган эканки, худди билагини мўлжаллабди. Камон ўқи чиппа ботган жойдан сизган қон ҳароратини туйиб-туймай инграниди юзбоши ва «Заҳарланган бўлса-я?» деган ўйдан вужуди сиркиради. Зум ичида кунботарни йигирма чоғли суворий тўсди. Чинқирмоқчи бўлди, мажоли етмади. Бўринайхон ҳам танг аҳволда турарди, дамашқий зирак сеҳри хос мулозимлар сардорини аллақачон юрагига ўрмалаб кирган қўрқувдан асраб қололмади.

Суворийлар шиддатидан ер-замин титрар, кўк гумбази гумбирлаб аксу садо берар, учқун сачратган тош туёқлар изидан бараварига жамики бархонлар даҳшат солиб кўчгандек эди. Мустаҳкам чўян жибалар сокин йилтирайди, дубулғалар гирдидан елкаларга туширилган тўқима сим жуллар аста-секин ғижирлайди. Елкалардаги садоқлар, камарлардаги шамширлар, эгар қошига бойланган табарзинлар шамолдек елиб келган даста тош кўрса кемириб, сув кўрса симириб кетажагига далолат эди.

Бўғзига ханжар тиралганда ҳам сир бой бермасликка ўрганган Бўринайхон вазиятни ўзича чамалади. Нима бўлганда ҳам сувдан қуруқ чиқиши керак эди. Беихтиёр нигоҳи иҳотага олинган алп келбатли йигитга қадалди. Йигит ажаб бир иштиёқ билан бедовини қичар эди. Кун қопланган эгарда у қуйиб қўйгандек ўтирар, тикилиб боқишида фалакни ёндиргудек сирли ёлқин бор эди. Қизғимтир ипак ҳошияли, оч зангор мовутини ичдан кийилган совути таранглаштирган, қадди-қоматидаги некбинлик, ўзига ишонч ифодаси киши ҳавасини қўзғар эди. Зар тўғали энли камарига эгик қилич осилган, дубулғаси гардиши қулоқларигача беркитган, кўпдан кузалмаган тим қора қалин соқоли қаҳр нуқси уриб қолган башарасини тағин ҳам қаҳрли кўрсатар эди. Қиличига узалган чоғ баҳодир йигит ҳангу манг турган Бўринайхонга қарата чўзиб наъра тортди. Фалак тўнтарилиб тушгандек бўлди. Саркардалигини оқламоқ ниятида Бўринайхон осонгина тиз чўкишни эп кўрмай, гувраниб, томирларида қони қайнаб, ҳарбу зарб айтгани чоғланди.

— Ҳей, ит қавми, кимсен, нечун бундай сурбетликка азм этмишсен? — деди у қиличини дадил қинидан суғураркан. — Нима, Бўринайхон ҳазилни ёқтирмаслигини билмасми сен? Билмасанг, ўзингдан кўр, лошингни қиймалаб қузғунларга ем қилурмен!

Аламдийда саҳро яна аза тутишга ҳозирлик кўраверса бўларди. Иссиқ жойини совутишдан чўчимайдиган ва ҳар бири тоғни сарёғдек бўлаклашга қодир зулфиқор эканлигини намойиш этишга ошиққан тиғлардан нима ҳам омонлик кутиш мумкин. «Булар кимларийкин?» —деган мулоҳаза ҳазрат Маҳбубийни ҳам, Маҳмуд баҳодирни ҳам чирмади. Наъра тортган паҳлавон дубулғаси учида саркардалик жиғаси ялтираётган Бўринайхонни назар-писанд қилмай отдан тозидек сакради. Кескир қиличи алланечук ваҳимали ярақлади, тубсиз қорачиқларидан қатъиятга мойил мунг, бутун вужудидан куюнчаклик ёғиларди. Ҳайрат ичра сукут сақлаётган ҳазрат бирдан қичқириб юбораёзди, паҳлавон сари талпинди. Ахир, шижоати тоғни ҳам титратадиган, соқол қўйворган бу банда шогирдининг укаси Муҳаммад Торобийку! Ана, Али Торобий изида... Али ҳам соқол ўстирган, фақат... ўртача қоматида зуҳурланган куч шижоатдан кўра кўпроқ маҳзунлик ва андишага мойилроқ эди. Лекин, нигоҳи чарс, қароқларидаги ёлқин акасиникидан қолишмасди, шундоғ тикилардики, паст тушгиси келмай ҳупиқаётган Бўринайхонни ёқиб, кул қилиб ташласа...

— Камина Ҳур Қийғирмен, ҳазилга тоқатинг йўқлигини билурмен, шу сабаб жавобим ростакамигадур, — орада бир неча қадам қолганда оёқларини кериб тўхтади Муҳаммад Торобий. — Омадинг чопмиш... Бошимни танимдан жудо қилсанг Жетенинг сариқ қурти Элдиз нўён ўн минг дийдорни чўнтагинга солур, агар каминани нўёнга тириклай етказсанг йигирма минг... Қани, бўл, қамчила отингни!

Оҳ, қодир осмон, бу ҳушими, тушими? Наҳотки омади чопгани рост бўлса, наҳотки рўпарасида синиқ илжайиб турган, шавкатли Элдиз нўённи қўрқмай-нетмай қуртга менгзаган манов сурбет чиндан ҳам Ҳур Қийғир бўлса! Демак, Кичкина Қийғир ҳам шу ерда, суворийлар ичида, фақат қай бири... танимайдиг-да. Нотавон Бухоро бу кунда тушовини узиб кетган ана шу икки саркаш той таърифини оғиздан туширмайди. Ярамаслар чиндан ҳам ёмон қутиришди. Қани буларни қўлга олиш иложи топилса... Булар лақабини эшитган ҳар қандай шердил мўғул безгакка йўлиққан каби турган жойида қалт-қалт уча бошлайди. Ҳатто кимсан Бўринайхон ҳам... шуларга қолганда неча бор чув тушди.

— Э-э, Ҳур Қийғир сенмисан! Ваҳиманг катта бўлгани билан ўзинг увоқдайгина нарса экансан, оғзим елига ҳам дош беролмайсан, баччағар, — нописандлик билан тиржайди Бўринайхон. — Аввал сени бир ёқли қилай, кейин Кичкина Қирғийингни ҳам кўрарман. Мард бўлса тушар майдонга!

(Охири. Бошланиши рўзноманинг 17, 18-сонларида).

ХИЗМАТЧИЛАР ва муҳандис-техник ходимлар фалон фоизини қисқартириш ҳақидаги расмий кўрсатма билан танишиб чиққан директор — Сабил Аввалхўжаев «Мана энди, баъзи бировлар билан ҳисоб-китоб қилиш пайти келди-и», деди-да, ўзича хомчўт қила бошлади:

— Сулаймонни айтганларимни икки қилмай ҳар доим «лаббай хўжайин», деб турар деган ниятда ўзимга умумий ишлар бўйича муовинликка олувдим-а, аммо у... Энди ўзидан кўрсин... Механик Қодиров эса сокращение рўйхатининг иккинчи вакили бўлади! У ҳам бошқа жойда бир ишлаб кўрсин-чи, кейин хўжайинга «ҳа» деб, гап қайтаравеpишнинг оқибати нима бўлишини англаб етар. Учинчи номзод — участка мастери. Тўртинчи — техник... Ҳа-а, бу штат ўзи аввалдан ҳам ортиқча эдику-я, бироқ Танбал Сирлибоевни қўлдан чиқазиш катта йўқотиш...

Шу номзодда директорнинг боши қотди. У Танбални олиб қолишнинг турли хил чораларини ўйлай бошлади. Афсуски, режаларидан кўнгли тўларли хулосага келолмади. Сирлибоевни бундан кейин ҳам ўз ўрнида сақлаб туриш эса ўта қалтис эди. Сабаби, ўринлари қисқарганлардан бирортасининг, албатта, техник лавозимининг ортиқчалигини, қолаверса, Танбалнинг техникадан бехабар ходим эканлигини исботлаб қолиши турган гап эди. Қарийб ярим йилдан бери бўш турган техника бўлими бошлиғи лавозимига эса Сирлибоевни ҳозирча йўлатиб бўлмасди. Чунки, бу лавозимга ундан кўра анча лойиқ мутахассислар ҳали бор эди. Аммо, бўш штатнинг қисқаришга тушиши кераклиги ҳам аниқ эди.

«Ихлос билан йиғланса, сўқир кўздан ҳам ёш чиқар», деб бежиз айтишмаган экан. Чуқур ўйга толиб, боши қотиб ўтирган раҳбар бирданига «Эврика! Топдим, топдим», дея столни чертиб, чилдирма қила бошлади. Ҳатто, «ўйнашмагин арбоб била-а-ан...» дея алламбало ашулаларни куйга ҳам солди. Сўнгра котибаси хонасига ўрнатилган қўнғироқ тугмачасини ўйноқлатиб босди.

ЎЙНАШМАГИН АРБОБ БИЛАН...

(Ҳажвия)

— Мамараджаба, ко мне!..

— Очиқчасига гаплашиб оладиган нарсалар чиқиб қолди, — деди у хонага кириб келган муҳандис М. Эрдоновга мулозамат ва сиполик билан «ўтиринг» ишорасини қилар экан. — Энди ука, ўзингиздан қолар гап йўқ. Юқоридагилар қисқартириш ўтказишни талаб қилишаяпти. Демак, хоҳлаймизми, йўқми, барибир, ишчан ходимларимизнинг айримлари билан ҳам хайр-маъзур қилишга тўғри келади. Биз профком билан бамаслаҳат қисқарадиган штатлар рўйхатини тузиб чиқдик. Минг афсуски, сизнинг штатингизни ҳам ўша рўйхатга киритишга тўғри келди. Лекин бундан тушкунликка тушишга ҳожат йўқ, деб ўйлайман. Чунки сиз меҳнатсевар, олий маълумотли, ёш ва тажрибали инженерсиз. Биронта яхши жойдан, албатта, иш тополасиз. Мабодо қийналиб қолсангиз, биз ҳам қараб турмаймиз. Отпускам куяр экан, деб эса ўйламасангиз ҳам бўлади. Унгача сизни техника бўлими бошлиқлиги лавозимига ўтказиб турамиз. Отпуска пайтида бирон иш топиб, бўшаб кетарсиз. Ҳар ҳолда «сокрашениега тушибди», деган гап-сўзга қолдирмайдиган бу таклифимиз сизга номаъқул бўлмас.

Начора, «Элга келган тўй», деганларидай, Мамаражаб директор таклифига кўнди. Отпускага чиқиш ҳақида ариза берганида эса «меҳнат таътилидан кейин бўшаб кетаман» деган ёзувни қўштириб ҳам қўйишди. Ана энди. Эрдоновни «илтимосига кўра» ишдан бўшатиб, унинг ўрнига Сирлибоевни қўндирган, яъни бир ўқ билан икки қуённи урган Аввалхўжаев ўз «иши»дан мамнун эди. Ҳатто, жамоа орасида «Эрдонов ишдан нотўғри бўшатилганлиги учун директор устидан арз қилармиш», қабилидаги гап-сўзлар ҳам уни заррача бўлсада, ўйлантирмасди. Тўғри-да, ҳужжатлар ҳуқуқий жиҳатдан бекаму кўст расмийлаштирилиб қўйилганидан кейин у нимадан ҳам ҳадиксирасин, ахир. Фарқи нима, қисқартиришми, алдов йўли биланми, ғирромлик ёки қабиҳлик қилибми, асосий гап ҳужжатда.

Виждон, имон-эътиқод, зеро оддий инсонийлик туйғулари қаёқда қолди, дейсизми? Ким билсин, балки Аввалхўжаев ҳам бундай ҳиссиётлардан кейин дунёга келганлардандир. Ёки ҳар қандай иблисликни қўллаб бўлса-да, иссиқ курсисидан жилмай пенсияга етиш, сўнгра эса қолган умри мобайнида маҳси-калиш кийиб, беш маҳал намозни канда қилмай, яратган олдида ўз гуноҳини ювишни ўйлаб юргандир. Яна ким билади, дейсиз...

Худойназар ЖУМАНАЗАРОВ.

Ҳар тўғрида

ЛИССАБОН. Бошқаларнинг имтиёзларига қарши курашиб, ўз имтиёзларинг тўғрисида қайғуришни унутма. Португалиялик журналистлар ана шу гапга амал қилаётган кўринадилар. Улар маъмурлар ёки давлат амалдорларини турли хил имтиёзлардан фойдаланганлик учун фош қилишда бирор бир фурсатни қўлдан беришни хоҳламайдилар.

Журналистлар касаба уюшмаси раҳбарияти ҳукуматга мурожаат этиб, хизмат гувоҳномасига эга бўлган барча ҳамкасблари жамоат транспортидан фойдаланганлик учун чипталар нархи 50 фоиз миқдорида белгиланишини илтимос қилди. Ҳозир камида беш йил ишлаган журналистларгина бундай ҳуқуқдан фойдаланмоқдалар.

Бундан ташқари касаба уюшмаси журналистларнинг ақлий меҳнат соҳасидаги бошқа ходимларга қонуний йўл билан тенглаштирилиши учун ҳаракат қилмоқда. Бу эса йиллик даромад солиғини ярмига қисқартириш имкониятини беради. Касаба уюшмаси раҳбариятининг фикрига кўра, барча журналистларни хизмат ва уй телефонлари учун ҳақ тўлашдан ҳам озод қилиш керак.

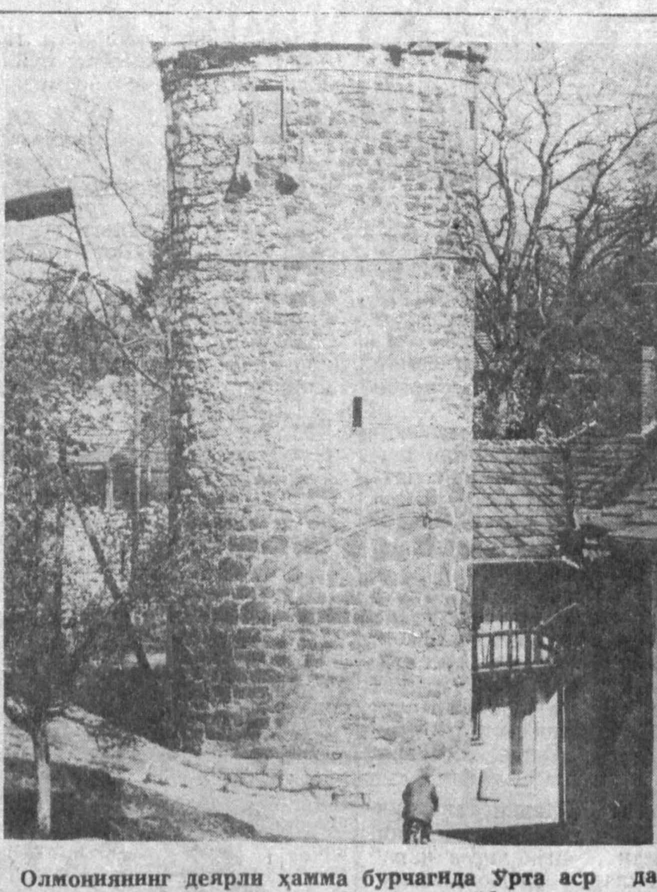

Олмониянинг деярли ҳамма бурчагида Ўрта аср даврига мансуб, ҳозирги кунда ҳам асл қиёфасини сақлаб қолган биноларни кўплаб учратиш мумкин.

СУРАТДА: Тюрингиядаги деҳқонлар уруши (1524 — 1526 й) йилларида қурилган шаҳар минорасини кўриб турибсиз. ТАСС сурати.

БЕРН. Швейцария почталар, телефонлар ва телеграфлар бошқармаси ўз молиявий ишларини ўнглаб олишнинг ажойиб бир усулини танлади. 156 рақами билан бошланувчи махсус номерни терган абонент бир-бирини фақат руҳий жиҳатдангина севмайдиган эркаклар ва аёллар нима билан шуғулланаётганликлари хусусида батафсил сўзлаётган аёлнинг ёқимли овозини эшитади. Айни вақтда ҳар ким ўз хоҳишига кўра немис, француз ёки итальян тилини танлаши мумкин.

Ғарбда «Телефон орқали муҳаббат изҳор қилиш» кенг тарқалган, ана шундай телефон суҳбатлари учун банк орқали ёки кредит китобчасига кўра ҳақ тўланади. Швейцария почтачилари эса, бундан фарқли ўлароқ ортиқча расмиятчиликка йўл қўймасликка қарор бердилар. Улар одатдаги нархга телефон орқали сўзланган суҳбатнинг ҳар минути учун атиги бир Швейцария франки миқдорида ҳақ қўшдилар, бу телефон учун тўланадиган умумий ҳақ миқдорида ҳисобга олинади.

Лекин швейцарияликлар фақат дилрабо суҳбатларни эшитибгина қолмай, айни вақтда нозик суҳбат олиб бориш имконияти борлигини билмаганларида ҳамма вақт ва ҳар нарсадан фойда олиш одатини ўзгартирган бўлур эдилар. Бундай ҳолатда бир минутлик «роҳат-фароғат» учун 2 франк тўлаш зарур. Маҳаллий матбуотнинг таъкидлашича, ўсмирлари бўлган хонадонларнинг бошлиқлари биринчи навбатда ҳамёнларига зарба берилганини сезиб қолишди. Корхоналар ва фирмаларнинг эгалари ҳам бошларини ушлаб қолишди. Уларнинг кўпчилиги 156 рақами билан бошланадиган телефонларни мусодара қилиш тўғрисида почтага аризалар беришди. Тўғри, уларни ходимларнинг маънавий қиёфаси унча безовта қилмайди, лекин фирма ҳисобидан ишдан чалғиш кимга ҳам ёқади.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

АҲОЛИ, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА

1992 йил 16 январдан киритилган почта алоқаси хизматининг алоҳида турларига тарифларни эълон қиламиз.

№ Хизмат турлари	Аҳолига	Корхона ва ташкилотларга
1. Конвертни нархи ҳисобланган ҳолда 20 граммгача бўлган хатни юбориш	50т.	50т.
2. Шунингдек, почта карточкаси	43 т.	43 т.
3. Муддатли хизматдаги ҳарбий хизматчиларга (солдат, матрос, сержант) юборилган хат, шунингдек, улардан келадиган хатларнинг конверти нархи ҳисобланган ҳолда	40 т.	—
4. Шунингдек, почта карточкаси	35 т.	—
5. Конвертни нархи ҳисобланган ҳолда 20 граммгача бўлган халқаро хатларни юбориш	1 с. 35 т.	1 с. 35 т.
6 Шунингдек, тайёра билан	2 с. 05 т.	2 с. 05 т.
7. 20 граммгача оддий бандеролни юбориш	54 т	54 т.
8. Шунингдек, буюртмали бандероль	72 т.	72 т.
9. Оғирлиги 6 кг, масофаси 600 км. гача юбориладиган қиймати кўрсатилмаган посилкани юбориш	10 с. 80 т.	16 с. 44 т.
10. Шунингдек, тайёра билан	25 с. 92 т.	29 с. 08 т.
11. 100 сўмгача бўлган почта ўтказмасини юбориш	8 с 00 т.	8 с. 00 т
12. Шунингдек, телеграф орқали	16 с. 75 т.	16 с. 75 т.
13. Оддий телеграмма юбориш ҳар сўзига	22 т.	22 т.
ҳамда телеграф тўлови	90 т.	90 т.
14. Шунингдек, шошилинч телеграмма ҳар сўзига	90. т.	90 т.
ҳамда телеграф тўлови	90 т.	90 т.
15. Шаҳарлараро телефонда гаплашиш ҳар бир минутга 300 кмгача	50 т.	50 т.
300 кмдан юқори	90 т.	90 т.
16. Шунингдек тезлик билан 300 кмгача	1 с. 50 т.	1 с. 50 т.
300 кмдан ортиғи	2 с. 70 т.	2 с. 70 т.
Масалан: Тошкент вилояти билан 10 мунут гаплашиш	5 с. 00 т.	5 с. 00 т.
Шунингдек, шошилинч тариф бўйича	15 с. 00 т.	15 с. 00 т.

ИЗОҲ:

Кўзи ожизлар учун бўрттирилган шрифтли бандероллар ва кўзи ожизлар юбораётган «Кўзи ожизлар учун гапирувчи китоб» магнитофон ёзуви лентаси солинган бандероллар бепул юборилади.

Аҳолининг янги нарх белгилангандан олдин сотиб олинган конвертлари ҳисобга олиб хатлар эски нарх бўйича белгиланган жойга 16 февралгача юборилади.

Хат, бандероль, посилкаларни оғирлигини, масофасини, нархларини, телеграммадаги сўзларнинг сони, гаплашувнинг давомийлигини ва бошқа масалалар бўйича батафсил маълумотларни алоқа бўлимларидан олишингиз мумкин.

Тошкент шаҳар почта алоқаси ва матбуот тарқатиш ишлаб чиқариш бирлашмаси

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент давлат университети қошидаги

«ИНФОРМСЕРВИС» КИЧИК КОРХОНАСИ

Олий ўқув юртларига киришга тайёрловчи КУНДУЗГИ тайёрлов курсларига

ПУЛЛИК

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тингловчилар ўқув қўлланмалари билан бепул таъминланадилар.

Дарслар шанба куни соат 14 дан 18.30 гача, якшанба куни соат 9.00 дан 13.30 гача олиб борилади.

Маконимиз: Тошкент, талабалар шаҳарчаси, Тошкент давлат университети, математика факультети. А—401 ва А—307 хоналар. Телефонлар: 46-39-25, 46-47-89.

1992 йил 15 февралдан

БИРИНЧИ ТОШДАВТО КАСАЛХОНАСИ ҚОШИДА

Ўз-ўзини таъминловчи поликлиника очилиши муносабати билан

тиббиёт фанлари докторлари, тиббиёт фанлари номзодлари ва олий категорияли шифокорлар учун қуйидаги ўринларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

терапевт, гастроэнтролог, пульмонолог, кардиолог, ревматолог, невропатолог, невролог, жарроҳ, уролог, офтальмолог, отоларинголог, гинеколог, сексопатолог, эндоскопист, врач-лаборант, жарроҳ-стоматолог, терапевт-стоматолог, ортопед-стоматолог.

Ишга қабул қилиш шартнома асосида.

ҲУЖЖАТЛАР 10 ФЕВРАЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилгоҳимиз: Ҳамза кўчаси, 103-уй.

Агар Сиз компьютер ишончли ҳамроҳ бўлишини истасангиз

БИЗНИНГ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА ДОРИЛФУНУНИГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

Сизлар учун шахсий электрон ҳисоблаш машиналарининг операторлари ва шахсий электрон ҳисоблаш машиналарининг программистларини тайёрловчи

КУРСЛАР ОЧИЛГАН

Машғулотлар махсус жиҳозланган хоналарда юқори малакали мутахассислар томонидан олиб борилади.

ЎҚИШ муддати: ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 3 ҳафта;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда — 3 ой.

Ўқиш муддати тугаллангандан сўнг гувоҳнома берилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети

Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг

ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ

трамвай ва троллейбус ҳайдовчиларини тайёрлаш курсларига

барча хоҳловчиларни таклиф қилади

20 ва ундан катта ёшдаги шахслар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати: трамвай ҳайдовчилари учун — 5 ой, троллейбус ҳайдовчилари учун — 6 ой.

Ўқиш вақтида 170 сўм ҳажмида, ишлаб чиқариш амалиёти даврида эса — 200 сўмгача стипендия тўланади.

Курсларни битирган ҳайдовчиларнинг ўртача ойлик маоши 750—1000 сўмни ташкил этади.

ҲАЙДОВЧИЛАРГА ҚУЙИДАГИ ИМТИЁЗЛАР БЕРИЛАДИ:

— дам олиш уйлари, санаторийларга бориш учун қийматининг 50 фоизи чегириб ташланган йўлланмалар, саёҳат йўлланмалари;

— шаҳар электр транспортида бепул юриш;

—10 йил давомида ҳайдовчи бўлиб ишлаган аёллар 50 ёшдан пенсияга чиқадилар;

— 15 йил давомида ҳайдовчи бўлиб ишлаган эркаклар 55 ёшдан пенсияга чиқадилар.

Пенсияга чиққан пенсионерлар шаҳар электр транспортида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Кўнгилли ҳордиқ чиқариш учун Сирдарё соҳилида ташкил этилган дам олиш маскани шаҳар электр транспорти ходимларига хизмат кўрсатади.

Шаҳар электр транспорти ходимларининг фарзандлари навбатдан ташқари болалар боғчалари ва яслиларига жойлаштириладилар.

Бошқарма қошида коммунал-қурилиш техникумининг «шаҳар электр транспортини ишлатиш ва таъмирлаш» ихтисоси бўйича очилган кундузги ва сиртқи бўлимлари мавжуд.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилда жойлашган бошқарма кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин: Широкая кўчаси, 6-уй. Телефон: 33-58-71

Ўзбекистон Жумҳурияти соғлиқни сақлаш вазирлигининг

Хўжалик ҳисобидаги муассасалар Бош бошқармаси **қуйидаги малака ошириш мутахассисликлардан**

ЖУМҲУРИЯТ ХУЖАЛИК ҲИСОБИ КУРСЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ШИФОКОРЛАР УЧУН:

— **ИГНАРЕФЛЕКСТЕРАПИЯ.** Муддати — 1 ой.
— **ДАВОЛАШ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА УҚАЛАШ.** Муддати 15 кун.
— **МАНУАЛ ТЕРАПИЯ.** Муддати 1 ой.
— стоматологияда лазеротерапияни қўллаш, Муддати 15 кун.
— **ПСИХОСОМАТИК КАСАЛЛАРНИНГ ПСИХОТЕРАПИЯСИ.** Муддати 1 ой.
— **ПСИХОГЕН СЕКСУАЛ БУЗИЛИШЛАРНИ ВА НЕВРОЗЛАРНИНГ ПСИХОТЕРАПИЯСИ.** Муддати 1 ой.
— **УМУМИЙ КЛИНИК ТАШХИСИ.** Муддати 20 кун.
— **ЙОГОТЕРАПИЯ.** Муддати 1 ой.
— **ЭНДОСКОПИЯ.** Муддати 1 ой.
— **БИОХИМИК ТАШХИСИ.** Муддати 7 кун.

ЎРТА ТИББИЙ ХОДИМЛАР УЧУН:

— **ФИЗИОТЕРАПИЯ.** Муддати 1 ой.
— **ДАВОЛОВЧИ ХУШРЎЙПАРВАРЛИК.** Муддати 1 ой.
— **ФИТОТЕРАПИЯ** (гиёҳлар билан даволаш). Муддати 15 кун.

МАШҒУЛОТЛАРНИ ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ОЛИБ БОРИШАДИ.

Ўқиш тамом бўлиши билан, даволаш муассасаларида ишлаш ҳуқуқи билан гувоҳномалар берилади.

Машғулотлар якшанбадан ташқари ҳар куни ўтказилади.

Ўқиш учун пул нақд ва жорий ҳисобга ўтказиш йўли билан тўланади.

Бизнинг манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 12-уй, 12-хона. Телефонлар: 44-12-03, 41-18-01.

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлигининг

МАРКАЗИЙ ЎҚУВ КОМБИНАТИ
ҚУЙИДАГИ КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

«Агат», «Провец-8» хусусий ЭҲМларида Ассемблерни дастурлаштиришни ўрганиш. Ўқиш муддати — 2 ой. Машғулотлар ҳафтасига 2 марта соат 18 дан 20.00 гача олиб борилади.

ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА

ўқувчилар қабул қилади

— ёрдамчи кран ишчилари,
— ғишт терувчилар,
— электр-газ пайвандчилар,
— автомобиль минорали ва кўприкли кран машинистлари.

Ўқиш муддати — 2 ойдан 5 ойгача, ўзлаштиришга қараб ҳар ойда 160—200 сўм миқдорида стипендия тўланади.

Ўқиш учун пул ўтказиш йўли билан ва нақд пул билан ҳақ тўлаш мумкин.

Таълим ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишни битирганлар Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлигининг 110-кўчма механизациялашган колонна, 1-АСМУ, «Миконд» заводи ва бошқа ташкилотларида ишга жойлаштириладилар.

МАШҒУЛОТЛАР ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Манзилимиз: 700100, Тошкент шаҳри, А. Қаҳҳор кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: 54-92-16, 55-36-11, 54-94-87.

Корхоналар, ташкилотларнинг раҳбарлари ва фуқаролар диққатига!

«ЭЛЕКТРО» КИЧИК КОРХОНАСИ
қуйидаги ишларни бажариб бериш учун

1992 ЙИЛ УЧУН
ВА УЗОҚ МУДДАТЛИ ШАРТНОМАЛАРНИ ТУЗАДИ:

— электр-монтаж ишлари,
— электр-созлаш ишлари,
— назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика тизимларини монтаж қилиш,
— Ностандарт электр-техника ускуналарини тайёрлаш (тўсиқлар, пультлар, йиғувчи мосламалар ва ҳоказолар).

Эълон чиққан кундан бошлаб 2 ҳафта мобайнида 78-33-54 телефони бўйича иш кунларида соат 10 дан 15.00 гача маълумот олиш мумкин.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1—2 ФЕВРАЛЬ СОАТ 14.00 ВА 18.00 ДА

Ўзбекистон «ЁШЛАР УЙИ» ва Ўзбекистон ойнаи жаҳонининг «ТОШКЕНТ» студияси

ЖУМҲУРИЯТ ЁШ ҚЎШИҚЧИЛАРИНИНГ АНЪАНАВИЙ

«КАМОЛОТ-91»

КЎРИК — ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИНИНГ

ҲИСОБОТ КОНЦЕРТИНИ ЎТКАЗАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Оролмирзо САФАРОВ — олий мукофот соҳиби.
Илҳомжон ИБРОҲИМОВ — I ўрин соҳиби.
Дилфуза ЗОКИРОВА — II ўрин соҳибаси.
Равшан КОМИЛОВ — III ўрин соҳиби.
Валижон ҚОДИРОВ — III ўрин соҳиби.
«НАФОСАТ — 90» кўригининг ғолибаси.

ШАҲНОЗА ФОЗИЛЖОНОВА

Чипталар соат 11.00 дан бошлаб сарой кассаларида сотилмоқда.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда. Телефон: 45-92-13.

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—

29/1 да Боғчасарой фаввораси, 30/1 да Тоҳир ва Зуҳра, 31/1 да Уйқудаги гўзал.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

29/Iда Алла (премьера), 30/Iда Жонимни ол, жонгинам.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА —

29/1 да Катта концерт, 30/1 да Дардимни айтаман, куласизми? 31/1 да Куёвлар конкурси.

КИНО

29 ЯНВАРДА

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ «САНЪАТ САРОЙИ» — **«Севги, севги, севги»** (17.00, 20.00 катта зал), **«Кислота»** (19.00).

ФУРҚАТ — **«Севги, севги, севги»** (17.00, 20.00).

МОСКВА — **«Шаолинь қасри»**

ТОШСОВЕТ — «Севги, севги, севги» (17.00, 20.00).

ЁШЛИК — **«Уч қирол жанги»** (17.00, 20.00).

30 ЯНВАРДА

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ «САНЪАТ САРОЙИ» — **«Севги, севги, севги»** (11.00, 14.00, 17.00 20.00, катта зал), **«Кислота»** (10.00, 13.00, 16.00, 19.00).

ФУРҚАТ — **«Севги, севги севги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

МОСКВА — **«Шаолинь қасри»**

ТОШСОВЕТ — **«Севги, севги, севги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

ЁШЛИК — **«Уч қирол жанги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20. 00).

ДИҚҚАТ!

Тошкент шаҳри ва вилояти «ВАТАНПАРВАР» спорт жамиятлари бирлашмасининг

«УМИД» болалар-ўсмирлар спорт-ўқув бирлашмаси сифатида қайта ташкил этилиши муносабати билан

ДОСААФнинг Тошкент вилоят бирлашган спорт техника клуби

1992 йил 10 февралдан ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Солнечний даҳаси, 45-«а» уй

«Мева-сабзавот» ассоциацияси маъмурияти жамоаси шу ассоциацияга қарашли 23-дўкон мудири

Тўрабой Мирзалимович УСМОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

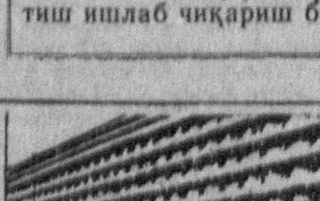

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Тошкент оқшоми

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

49.000 нусхада чоп этилади • Нашр кўрсаткичи 64690. • Буюртма № 13 • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди 11.40. • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10